

Ola Kadefors

Gamla stränder och nya tider

Lämningar från övergången mellan jägar- och bondestenåldern

Halland, Skrea socken, Skrea 8:5, RAÄ 204

Hallands Länsmuseum, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2013.
Arkeologisk förundersökning.
Omslag: Carl Persson undersöker hyddlämning.
Layout: A. Andersson.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.
Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Bakgrund	5
Tidigare insatser	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Områdesindelning	7
Syfte och metod	8
Undersökningsresultat	9
Yta 1	11
Området kring och över 16-metersnivån	11
Området mellan 14- och 16-metersnivån	13
Sammanfattning och tolkning av Yta 1	14
Yta 2	15
Sammanfattning Yta 2	18
Yta 3	19
Sammanfattning Yta 3	20
Fynd	20
Prover	22
Stenålder i närområdet – perspektiv på RAÄ 204 och dess kunskapspotential	23
Sammanfattning och åtgärdsförslag	24
Referenser	25
Tekniska och administrativa uppgifter	26
Bilagor	28
Bil. 1. Fyndlista	
Bil. 2. Anläggningslista	
Bil. 3. ¹⁴ C-analys Beta Analytics Inc.	
Bil. 4. Schakt och schaktbeskrivning	
Bil. 5. Vedartsanalys Thomas Bartholin	
Bil. 6. Litisk analys Bo Knarrström	
Bil. 7. Profiliritningar	
Bil. 8. Ritningsförteckning, Ritningar	

Figur 1. Undersökningsområdet, samt RAÄ 204 som undersöktes i nov 2011. Skala 1:10000.

SAMMANFATTNING Kulturmiljö Halland har utfört en arkeologisk förundersökning av den södra delen av fornlämningen RAÄ 204 i Skrea sn, fastigheten Skrea 8:5. Platsen underkastades en arkeologisk utredning 2011 och då påträffades omfattande förhistoriska lämningar från framförallt stenåldern och bronsåldern. Förundersökningen av platsen 2012 syftade till att närmare avgränsa och diagnostisera fornlämningen.

Vid förundersökningen påträffades omfattande lämningar från framförallt senare delen av mesolitikum (jägerstenålder). Denna datering är baserad på såväl en teknologisk bedömning av flintmaterialet, som på ^{14}C dateringar. Sökschaktsgrävning nivåerna mellan 16 och 14 meter över havet visar att det inom fornlämningen finns ytor som innehåller välbevarade anläggningar (exempelvis hyddbottnar) från mesolitisk tid. Dessa ytor är välbevarade.

Utöver de mesolitiska lämningarna finns det inom undersökningsområdet rikligt med gropar och stolphål, framförallt i dess sydöstra del, som sannolikt härstammar från bronsålder och/eller neolitikum. En anläggning har också på kol daterats till vikingatid, men denna datering bedöms ej vara beskrivande för ytan i stort.

Vidare påträffades i områdets västra del en mindre plats innehållande ett gropkeramiskt flintmaterial. Denna plats förefaller ej vara större än 200 m².

Kulturmiljö Halland rekommenderar att platsen underkastas en särskild arkeologisk undersökning i händelse av exploatering.

Bakgrund

Med anledning av en planerad husbyggnation Inom fastigheten Skrea 8:5 och den där liggande fornlämningen RAÄ 204 har Kulturmiljö Halland på uppdrag av Falkenbergs kommun utfört en arkeologisk förundersökning. Syftet med förundersökningen var att diagnostisera och avgränsa den fornlämning som påträffades vid en arkeologisk utredning av platsen år 2011. Förundersökningen utfördes i mitten av oktober 2012 i varierande väderlek.

Tidigare insatser

I november 2011 utfördes en arkeologisk utredning av fastigheten Skrea 8:5. Utredningen föranleddes delvis av att flintor observerats vid platsen vid den förundersökning som utfördes av den nordöstra delen av fastigheten 2005. Vid detta tillfälle observerades mesolitiska flintor i kanten av det grustag som ligger centralt inom 2012 års undersökningsområde (Wranning 2006). Den utredning som utfördes under 2011 syftade till att närmare diagnostisera platsen. Utredningen resulterade i att en skissartad bedömning av platsens antikvariska potential kunde upprättas. Det bedömdes då att platsen innehöll lämningar från senmesolitikum, mellanneolitikum (gropkeramisk kultur) samt en boplatssyta som sannolikt stammar från bronsåldern (Kadefors, Persson 2012). Vid utredningen föreföll de i tid avgränsade perioderna även vara geografiskt avgränsade. Vidare konstaterades att det på platsen fanns minst en välbevarad strandlinje, till vilken fynd kunde knytas, samt att området genomflöts av en bäck som idag är kulverterad. Efter avslutad utredning rekommenderades att en arkeologisk förundersökning utfördes vid platsen.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet utgörs av sandig betesmark mellan två mindre skogsbevuxna bergspartier vilket bildare en mindre dalgång som sluttar mot sydväst. Själva undersökningsområdet karakteriseras av en i terrängen välmarkerad sluttning, vilken tolkats som en äldre strandvall, samt av det grustag som ligger centralt på undersökningsområdet. Direkt öster om ytan stiger betesmarken mellan bergsryggarna svagt uppåt och avslutas där kanten på Mannaberg börjar. Betesmarken i den här riktningen är tämligen sumpig och blöt. Väster om undersökningsområdet öppnar sig landskapet med betes- och odlingsmark närmast, samt ytterligare än bit bort, strandängar. Den i området vanligast förekommande fornlämningen är gravar i form av stensättningar, vilka finns utmed bergskammarna söder om undersökningsområdet och tämligen rikligt uppe på Mannaberg på dess östra sida. En osäker stensättning finns även som enda kända lämning mellan undersökningsområdet och havet i västlig riktning. I en något vidare radie utifrån undersökningsområdet har på senare tid ett antal arkeologiska undersökningar utförts, i olika skeden av den antikvariska undersökningsprocessen. Närmast undersökningsområdet undersöktes RAÄ 204 vilken olyckligtvis (i skrivande stund) har samma antikvariska benämning som denna rapport avser. Denna plats är belägen direkt NO om undersökningsområdet. Här påträffades boplatslämningar från bronsålder, samt en del diffusa anläggningar som förmodas vara av neolitiskt ursprung. Platsen innehöll mycket lite fynd i form av keramik och den flinta

som påträffades var möjligen av neolitisk karaktär. Bland annat påträffades en depå med flintor vilken innehöll ett antal flintskarpor. Även om inga säkra, daterande stilelement hos skraporna kunde iakttas antyder dessa en neolitisk datering. Inga ledartefakter som säkert kunde knytas till ett specifikt tidsskikt påträffades. Sammantaget bedöms en stor del av lämningarna på denna plats vara från bronsålder då det under förundersökning av platsen 2006 daterades tre anläggningar till den senare delen av äldre bronsålder (Wranning 2006), samt spridda lämningar från neolitisk tid.

Under 2011 förundersöktes RAÄ 238 Skrea sn av riksantikvarieämbetet UV-väst, en plats med lämningar från neolitikum och bronsåldern, som är belägen ca 750 m öster om RAÄ 204 (Nordin 2012). Under hösten 2012 undersökte Kulturmiljö Halland dels RAÄ 210, en plats med lämningar från medeltid, samt RAÄ 225, en plats innehållande en boplatz från medeltid samt en grav och kultplats från förromersk järnålder. Dessa lokaler ligger 1,5 och 2 km nordöst om RAÄ 204. De sistnämnda platserna är ännu ej publicerade.

Områdesindelning

Efter utredningen bedömdes ett större område såsom relevant för förundersökningen. Detta område indelades i sin tur i tre delområden för att förenkla karaktärsbeskrivningen av fornlämningen. Efter förundersökningen reviderades såväl fornlämningen som områdesindelningen av fornlämningen.

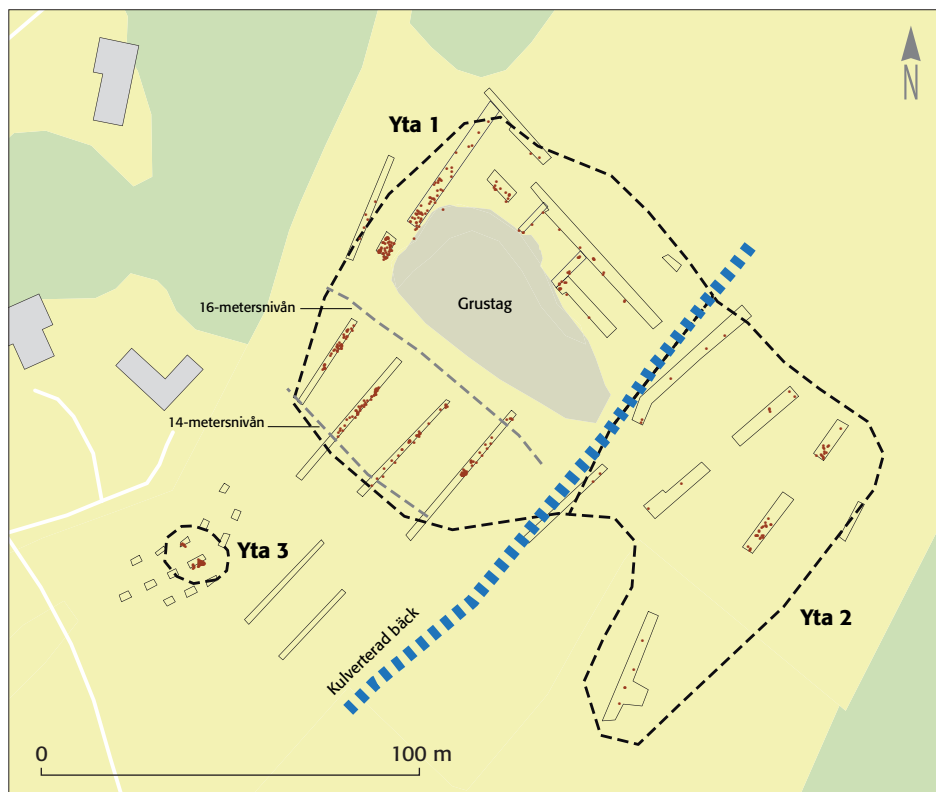

Fig 2. Områdesindelning, samt samtliga inmätta fynd och de två iaktagna strandlinjerna 14- och 16-metersnivån. De yttre gränserna för yta 1 och 2, samt yta 3 är de föreslagna gränserna för de två fornlämningarna. Skala 1:2000

Fornlämningen är nu uppdelad i två fornlämningar (i skrivande stund på förslag hos FMIS), en stor östlig och en betydligt mindre västlig. Den stora östliga fornlämningen är här uppdelad i Yta 1 och 2, medan den västliga omnämns här som Yta 3.

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen vara att begränsa och diagnostisera fornlämningen inom fastigheten. Utredningen av platsen visade att fyndmaterialet i form av mesolitiska flintor i stort kunde relateras till den i terrängen välmarkerade strandvallen (i texten härafter kallad 16-metersnivån). Därför restes frågan huruvida de förhistoriska havsnivåerna påverkat fornlämningens bevarandegrad, dess lagerkomplexitet samt fyndmaterialets påverkan i förhållande till de formationsprocesser de utsatts för till följd av havsnivåernas variation. Efter utredningen bedömdes påverkan av formationsprocesser såsom låga. För att kontrollera detta upprättades under förundersökningen ett antal profiler, bl.a i anslutning till 16 metersnivån (Se bilaga 7). Förståelsen av platsens formationsprocesser bedömdes som betydelsefull för förståelse av fornlämningen.

Totalt avbanades 1397 m² fördelat på 39 sökschakt. Då det inom ytan kunde finnas bevarade förhistoriska kulturlager var målsättningen att göra detta med största möjliga försiktighet. Därför genomschaktades vissa schakt ej helt, utan avtorvades endast i syfte att blottlägga de flintor som låg i ploggången. Denna metodik syftade till att skapa en spridningsbild av flintor utan att begå alltför stort våld på fornlämningen i ett skede när alltför ringa resurser fanns till förfogande för att adekvat tillvarata de underliggande lagrens kunskapspotential. Avtorvningen utfördes i anslutning till det grustag som är beläget centralt på undersökningsområdet och där fornlämningen bedömdes såsom extra känslig för ingrepp. Här använde även själva kanten av grustaget såsom profil istället för att upprätta en ny. Ytor som ej bedömdes innehålla fyndförande lager, som exempelvis inom Yta 2, genomschaktades ned till alven i syfte att blottlägga underliggande anläggningar.

I den västra delen av undersökningsområdet, Yta 3, hade vid utredningen flintspån från gropkeramisk tid påträffats inom en begränsad yta, varför förundersökningens schakt blev av ”titthåls”- karaktär. I dessa schakt eftersöktes ett tunt grått sandlager i vilket flintor och keramik påträffats under utredningen. ”Titthålen” syftade därför till att eftersöka detta lager så försiktigt som möjligt.

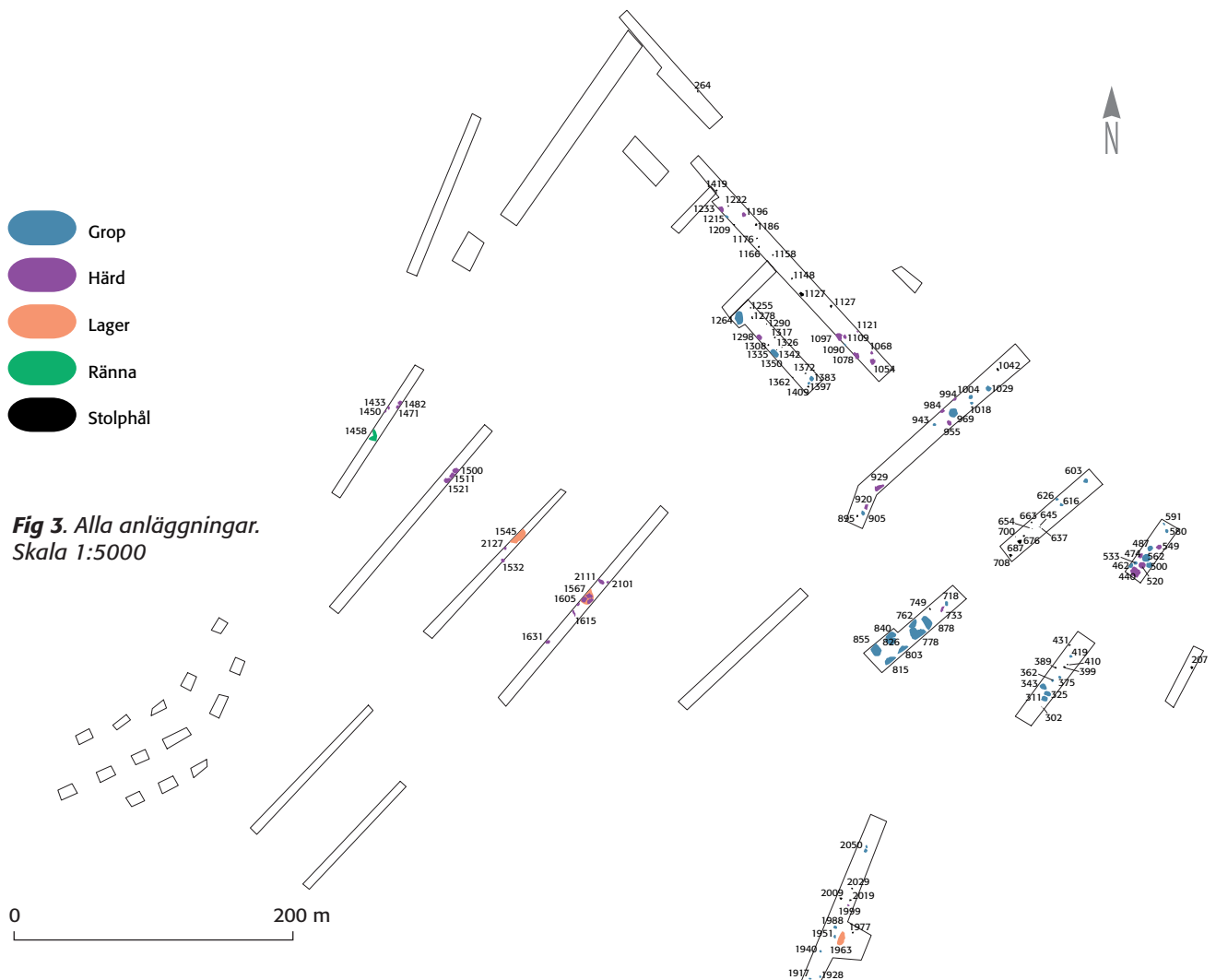
Alla fynd som påträffades vid förundersökningen mättes in med totalstation, i huvudsak utan att omhändertas, eftersom huvudsyftet var att skapa en översiktsbild av fyndspridningen. På detta vis kan potentiella fyndkoncentrationer och aktivitetsytor skönjas inom fornlämningen.

De fynd som omhändertogs och registrerades var all keramik, alla fynd

som påträffades i grävda anläggningar eller rutor, samt alla fynd som påträffades i den delen av undersökningsområdet där det gropkeramiska materialet fanns. I det sistnämnda fallet punktinmättes samtliga fynd med egen punkt, detta i syfte att skapa adekvat grunddata oavsett vilken metod som används i händelse av en arkeologisk slutundersökning. Fynden analyserades utifrån Göteborgs Arkeologiska Museums sorteringsschema för flinta. Fornlämningen dokumenterades digitalt med totalstation för att därefter behandlas i dokumentationssystemet Intrasis. Ett mindre flintmaterial skickades till Dr. Bo Knarrström i syfte att undersöka flintornas lämplighet för slitspårsanalys.

Undersökningsresultat

Inom undersökningsområdet finns en omfattande fornlämning som framförallt kan knytas till senare delen av mesolitikum och/eller tidigneolitikum. Vid undersökningstillfället påträffades totalt 130 anläggningar fördelade såsom 44 gropar, 39 stolphål, 42 härdar, 3 lager, 1 ränna, samt två möjliga hyddbottnar. Se fig 3.

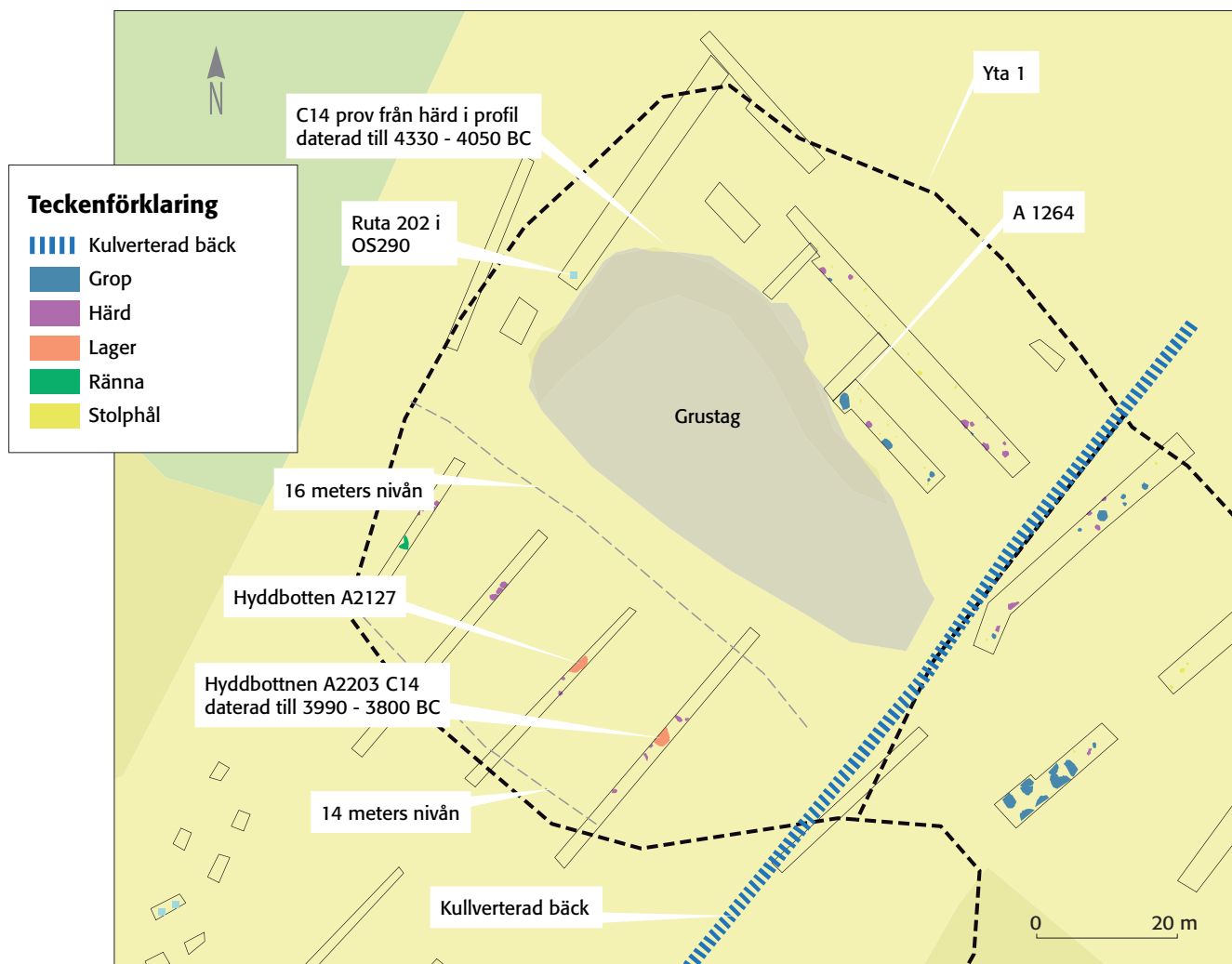

Fig 4. Yta 1 med i texten nämnda företeelser. Skala 1:1000.

Inom fornlämningen kunde efter avslutad utredning tre delvis olikartade och delvis kronologiskt avskilda områden urskiljas. Förundersökningen kunde i stort bekräfta den bilden. Med vissa justeringar gäller den indelning i 3 olika aktivitetstyper som föreslogs efter utredningen. Dock har förundersökningen bidragit till att nyansera och fördjupa kunskapen om de olika områdenas fynd, anläggnings- och kunskapsstatus. I någon mening har det också blivit nödvändigt att rita om begränsningen av de olika delområdena. Vidare kan efter avslutad förundersökning konstateras att framförallt de ytor som i utredningen kallas för Yta 1 och 2 i stort går in i varandra i så hög grad att det är svårt att hitta en direkt avgränsning mellan dem, varför den kulverterade bäcken har fått utgöra gräns mellan ytorna. Att ytorna är geografiskt avgränsade betyder dock ej att de är kronologiskt åtskilda.

Yta 1

Yta 1 karakteriseras av två äldre strandvallar, 14- och 16-metersnivån, samt av ett mindre grustag centralt på området. Vid utredningen bedömdes området innehålla rikligt med mesolitiska flintor och välbevarade lager under ploggången på ytorna kring grustaget. Ett av förundersökningens syften var att säkerställa om så var fallet.

Området kring och över 16-metersnivån

Inom den yta som här kallas för Yta 1 har i huvudsak flintor och lämningar från senare delen av mesolitikum och/eller tidigneolitikum påträffats. Dessa flintor koncentrerar sig på nivån strax ovan 16-metersnivån, vilket är den ungefärliga strandlinje som gäller för senmesolitikum i Skreaområdet (Påsse 2004:37). Området över eller utmed 16-metersnivån präglas av en i terrängen välmarkerad sluttning utmed vars kant rikligt med mesolitiska flintor påträffats under utredningen. Stora delar av detta område är förstört p.g.a. ett äldre grustag som är beläget mitt på området. Trots detta är de intilliggande orörda områdena tämligen välbevarande. Nordväst om grustaget avtorvades två ytor, OS294 och OS290. I den norra av dessa, OS290, grävdes en meterruta (R202) från vilket ett fyndmaterial tillvaratogs. Fler rutor grävdes ej då det ej bedömdes finnas några omfattande bevarade kulturlager under matjordslagret. Dock bedömdes hela matjordshorisonten vara kulturpåverkad då där fanns rikligt med flintor. Strax norr om det avtorvade området upprättades en profil, C1253, i schaktet OS298 i syfte att närmare belysa lagerföljden kring 16-

Fig 5. Profil i norra kanten av grustaget. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2013-2-1)

metersnivån. Någon dramatisk lagerföljd kunde dock inte iakttas, snarare en tämligen enkel och okomplicerad stratigrafi i det att matjordslagren överlagrade alven utan iakttagbara inlagringar. Detta tolkades som att havet ej varit över 16-metersnivån sedan boplatsen varit bebodd. Vidare kunde konstateras att ploggången gått ner i alven på större delen av sträckan, samt att recenta störningar påverkade lagerföljden. Mot kanten av strandvallen kan dock de underliggande lagren finnas kvar, men det var ej möjligt att se någon skillnad på fyllningen mellan matjord och djupare fyndförande lager.

Norra kanten på grustaget utnyttjades såsom profil. Här kunde konstateras att det ej föreföll finnas något bevarat kulturlager under ploggången, utan endast kulturpåverkade matjordslagren. Det föreföll som om ploggången trots allt gått så djupt att det rört de underliggande lagren. Små rester av kulturlager kan dock finnas kvar eftersom man eventuellt kunde ana att plogen ej gått ner genom marjorden på ytorna nära själva 16-metersnivån. Dock är dessa lager i så fall mycket tunna. Liksom hos ovan nämnda profilen C1253 fanns ingen skillnad i fyllningsinnehåll mellan matjorden och eventuella underliggande lager. Däremot kunde konstateras att det under matjordslagret fanns anläggningar, vilka syntes i profilen. En av dessa, en härd, daterades till 4330 – 4050 BC (Beta- 337992). (Se bilaga 3 och 7).

Anläggningstätheten inom området förefaller vara stor då flera anläggningar kunde anas i grustagets profil. Detta intryck förstärks även av att området nordöst och öst om grustaget är rikt på förhistoriska anläggningar. Flera av dessa anläggningar är härdar som ligger i anslutning till en kulverterad bäck som går centralt genom undersökningsområdet. Här finns också stolphål

Fig 6. Hyddbotten A2203 efter framrensning. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2013-2-2).

och gropar. Flera anläggningar ger intryck av att vara av yngre datering än mesolitikum eller neolitikum, men vissa anläggningar är rejält urlakade och ger ett ålderdomligt intryck. I en av dessa, gropen A1264, påträffades flintor av senmesolitisk karaktär (ej intagna). Sammanfattningsvis kan man konstatera att det i området kring grustaget finns förhistoriska anläggningar, varav somliga härstammar från mesolitisk tid och andra med sannolikhet från senare tidsperioder

Nordväst om grustaget avgränsades området av att fyndmängden markant avtog. Här fanns också en hel del störningar som föreföll vara recenta då de innehöll en del tegel. Området direkt nord om grustaget var också det rikt på flintor i direkt anslutning till grustagskanten, men även här avtar fyndmängden markant i nordlig riktning.

Området mellan 14- och 16-metersnivån

Området under 16-metersnivån är på många vis annorlunda. Det bör poängteras att det under utredningen ej påträffades några signifikanta lämningar på denna yta, men detta beror på att schakten helt enkelt inte drogs på de rätta ytorna.

Direkt under själva 16-metersnivån är matjordslagren upptill 0,45 m tjocka och överlagrar ett ca 0,1 – 0,2 m tjockt humuslager med torvinnehåll (härefter kallat torvlagret). Denna ligger i sin tur över en grå sand med järnutfällningar. I alla dessa lager finns spridda flintor. Lagren tunnar ut mot väster och torvlagret försvinner efterhand helt. Den grå sanden övergår till gul grusig sand som sedan finns 25 – 30 m åt sydväst där undergrunden övergår till klapper-

Fig 7. Carl Person pekar nöjt ut platsen för den daterade härden i hyddbottnen A2203. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2013-2-3).

sten. Den gula grusiga sanden innehåller förhistoriska anläggningar. Klapperstenen ligger på 14 meters höjd och bedöms vara en äldre strandhorisont.

I området mellan 14- och 16-metersnivån påträffades vid förundersökningen rikligt med flintor och anläggningar. Området är tämligen välbevarat då anläggningarna överlagras av torvlaget. Anläggningarna föreföll till en början vara härda, men efter rensning av schakten kunde konstateras att anläggningarna sannolikt är hyddbottnar, A2203 och A2127. En av dessa hyddbottnar, A2203, undersöktes översiktligt med en mindre grävruta i vilken en hård centralt i anläggningen kunde iakttas.

En ^{14}C -datering av denna gav en datering till 3990 – 3800 BC (Beta-337993). I denna anläggning tillvaratogs 51 flintor vilket tillsammans vägde 303 g. Utöver en allmän kärna var samtliga övriga flintor avslag. Av dessa kunde retuscher iakttas på två och tre var brända. Inga tidstypiska artefakter påträffades i anläggningen.

Huruvida det verkligen är frågan om senmesolitiska hyddbottnar kan på grundval av den befintliga informationen självklart diskuteras. Dock äger dessa anläggningar betydande likhet med motsvarande anläggningar (förvisso av betydligt äldre datum) som nyligen undersökts inom E22 projektet i Blekinge (Carl Persson, muntlig uppgift).

Oavsett anläggningarnas natur så är de gamla och välbevarade. Torvlaget som hjälpt till att bevara anläggningarna är intressant. Boplatslämningarna här är sannolikt från den period då havet låg precis väster om dem. Möjligen har området försumpats direkt efter att platsen övergivits, kanske har det blivit en strandäng med en tämligen snabb humustillväxt och till stor del bevuxen av kärrväxter. En annan möjlighet är att havet tillfälligt gått upp över ytan för att därefter snabbt återgå. Dock har inga svallade flintor påträffas på någon av ytorna.

Området mellan 14- och 16-metersnivåerna avgränsas i syd och sydost av den kulverterade bäcken. I nordväst påträffades mycket få flintor i de schakt som drogs under utredningen, varför ytan anses vara avgränsad även åt detta håll. I området väster om 14-metersnivån påträffades inga mesolitiska flintor vare sig under förundersökning eller utredning.

Sammanfattning och tolkning av Yta 1

Yta 1 innehåller i huvudsak välbevarade mesolitiska lämningar, såväl över som under 16-metersnivån. De mesolitiska lämningarna finns i huvudsak på ytan mellan 14- och 16-metersnivån, samt på ytorna på nordvästra, norra och delvis den nord östra sidan av grustaget. Lämningarna under 16-metersnivån är mycket välbevarade. Öster om grustaget finns även lämningar som erfarenhetsmässigt härstammar från yngre perioder såsom brons- och järnålder.

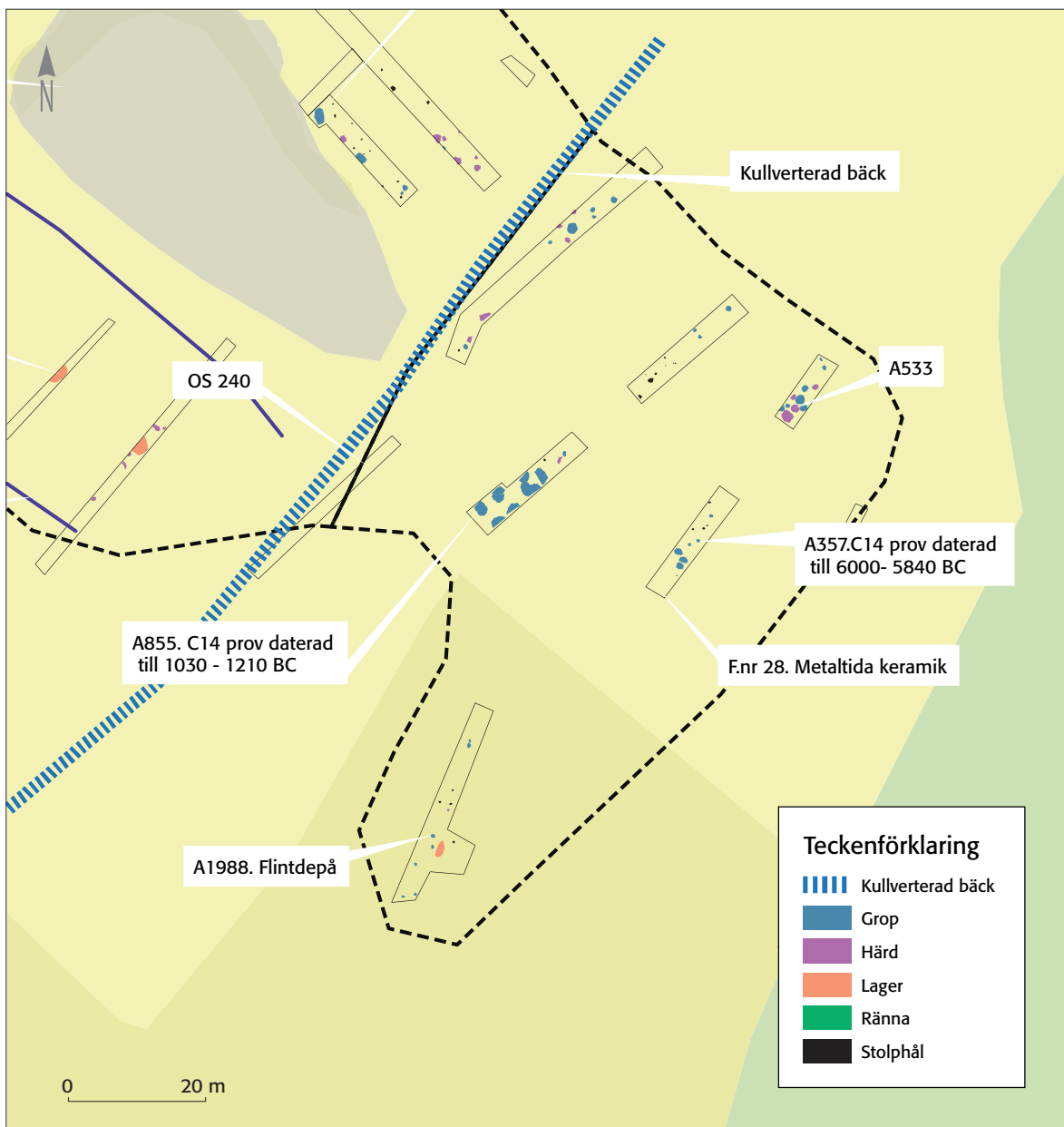

Fig 8. Yta 2 med i texten nämnda företeelser. Skala 1:1000.

Yta 2

Yta 2 är av något annan karaktär än Yta 1. Den är belägen öster och söder om den kulverterade bäcken. Markmiljön utgörs genomgående av betesmark. Matjorden är generellt mellan 0,2-0,3 m tjock över en grusig gul sand. Mot norr, där området gränsar mot bäcken, är matjordslagren tjockare samt undergrunden bestående av en grå sand. Anläggningsbeståndet här består i huvudsak av hårdar.

Fig 9. Stora gropar i Yta 2's västra del. Stora gropar varav en med ^{14}C daterats till sen vikingatid. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2013-2-4).

Vidare finns i den nordvästra delen av området omfattande torvlager i OS 240 i anslutning till bäcken (se profil C244 i bilaga 7). Överst i dessa torvlager påträffades en kärnyxa samt en kärna men under dem fanns inga bevarade fyndförande lager. Strax innan markmiljön övergår i torv, där marken börjar slutta ner från 16-metersnivån, påträffades ett antal stora gropar i schaktet OS 227. Dessa gropar var cirkulära eller ovala till formen och föreföll vara uppgrävda flera gånger. Flera av groparna överlagrade varandra, vilket indikerade en omfattande aktivitet. Endast en grop, A855, undersöktes. Ett ^{14}C -prov från denna gav, något förvånande, en datering till 1030 - 1210 AD (Beta- 337994) vilket är den enda indikationen på vikingatid som påträffats inom området. Det må så vara, möjligen har man under vikingatid bedrivit någon aktivitet i anslutning till bäcken som efterlämnat sig dessa gropar, men i övrigt ej bebott platsen. Funktionalitet och syfte med dessa ganska märkliga anläggningar får framtida undersökningar utröna.

Centralt och utmed Yta 2:s nordöstra sida påträffades flera anläggningar i schakten. En betydande del av dessa är gropar och härdar, vilka sammantaget finns i större mängd än de i boplatssammanhang vanligare stolphålen.

Fig 10. Flintdepån A1988. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2013-2-5).

Dessa gropar och härdar är övervägande urlakade och otydliga till sin karaktär. På ytan av gropen A533 (vilken ej grävdes) påträffades en kärna samt ett kärnfragment från en spånkärna som bedömdes vara av allmän neolitisk karaktär. Vidare undersöktes en grop, A375 i OS2062, som innehöll en bit keramik som utan särskild karakteristika ger ett neolitiskt intyck. I denna grop påträffades även ett bränt hasselnötsskal som daterades till 6000 - 5840 BC (Beta- 337991). Den hittills äldsta kända keramiken från Nordeuropa är från tre lokaler i Schleswig- Holstein, vilka har keramik så gammal som 5000 BC (Persson 1999:118). Att ^{14}C -dateringen från skalet i A375 skulle vara samtida med keramiken förefaller i detta sammanhang ytterst långsökt, närmaste samtida keramikförande kultur kring 6000 BC befinner sig i Bulgarien eller vid Volgas västra strand strax norr om Kaukasus, så den logiska slutsatsen är att keramiken och dateringen från anläggningen ej har med varandra att göra. Däremot indikerar keramiken och ^{14}C dateringen att det vid platsen finns kulturella inslag från såväl neolitikum som mellanmesolitikum. I samma schakt påträffades också en mynningsbit såsom lösfynd (f.nr 28). Denna bit förefaller dock vara av brons- eller järnålderskaraktär. Denna keramikbit är det enda fynd som säkert är från en senare period än neolitikum.

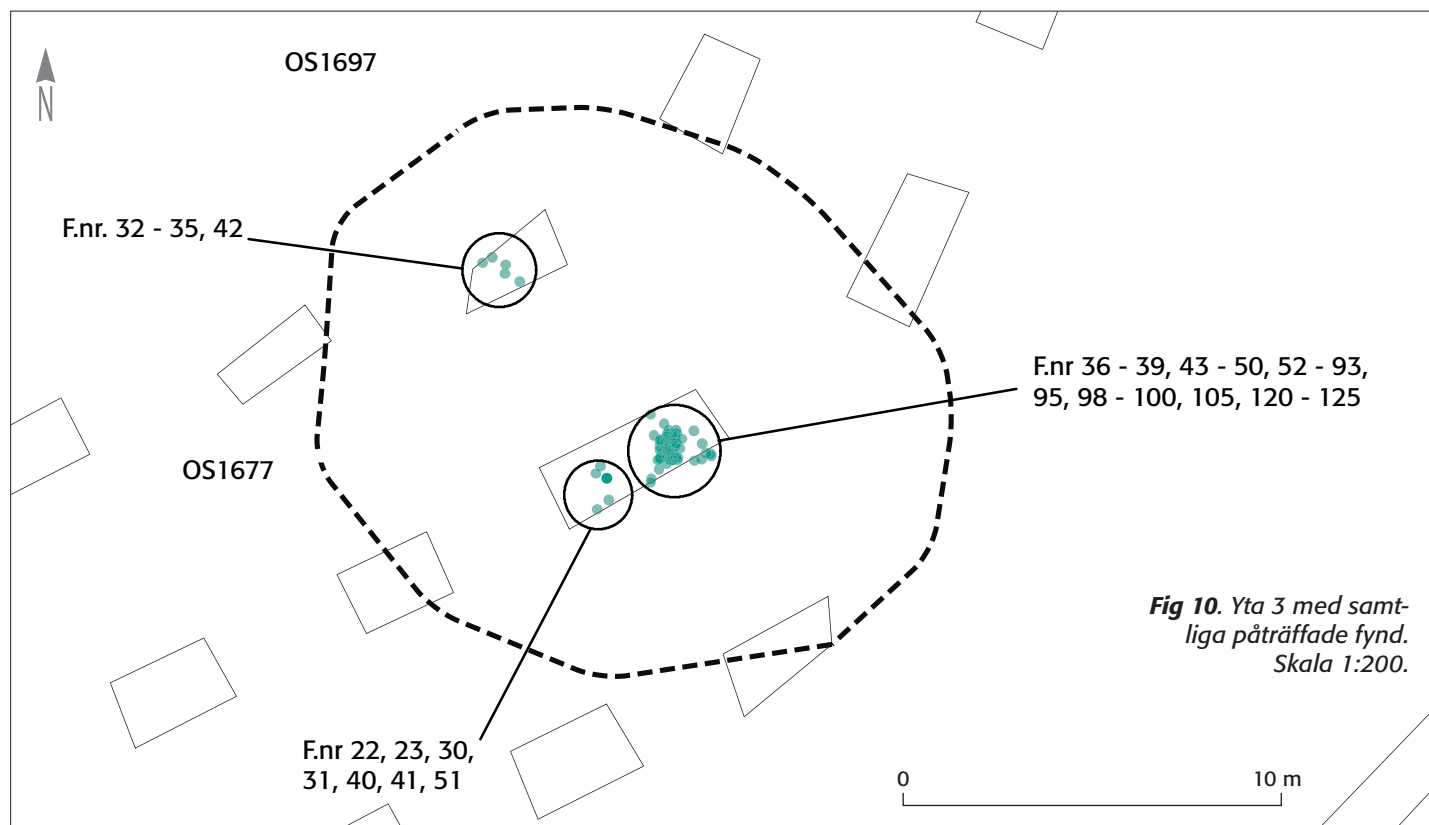
I den södra delen av Yta 2 fanns ett område beläget utmed kanten på en kraftig sluttning. Här påträffades bl.a ett antal urlakade gropar samt en del spridda flintor. I en av dessa gropar, A 1988 i OS 1909, påträffades en stor

mängd flintor. Totalt fanns i denna ganska lilla grop 199 flintor med en sammanlagd vikt av 2943 gram. Flintorna utgjordes i huvudsak av avslag (191 st) vilka i samtliga fall helt saknade iakttagbara retuscher eller bruksretuscher. Här fanns även tre råämnen och tre kärnor, samt två knackstenar vilket sammantaget påvisar att det är frågan om en depå av flintor som sparats till senare bruk. Det är rimligt att det även i övrigt finns liknande depåer i området då flera likande gropar fanns i det direkta närområdet.

Inom Yta 2, liksom området i stort, inmättes samtliga fynd. Bedömningen av dessa fynd är översiktlig då det är frågan om flintor som i huvudsak ej intagits. Dock kunde i fält konstateras att flintteknologin och morfologin i materialet i huvudsak överensstämmer med senmesolitikum och i några fall med neolitikum. Det är därför troligt att det inom Yta 2 finns rikligt med lämningar från dessa perioder. Vidare kan man konstatera att det vid slutundersökningen av den till Yta 2 direkt angränsande RAÄ 204:as norra del (Kadefors i tryck) finns anläggningar från framförallt bronsåldern, vilket leder till slutsatsen att sådana lämningar också finns inom Yta 2.

Sammanfattning Yta 2

Inom Yta 2 finns strukturer från flera olika förhistoriska faser. I den nordvästra delen av ytan finns gropar som sannolikt härstammar från vikingatid. Ut-

med den norra kanten finns flera härdar i anslutning till bäcken, vilka finner sin motsvarighet i liknade härdar inom område 1 på andra sidan bäckfåran. Centralt på området finns rikligt med fynd av flintor, keramik samt anläggningar från såväl brons- som järnålder, men också från neolitikum och mesolitikum. I den södra delen av området finns lämningar som i övervägande del härstammar från senare delen av mesolitikum.

Yta 3

Yta 3 ligger i flack terräng ca 12 meter över havet. Matjorden på platsen är övervägande 0,3 m tjock över en rödbrun grusig sand. I två schakt, OS1677 och OS1697, kunde utredningens resultat följas upp då där under matjorden påträffades ett fyndförande grått sandlager. Detta fyndförande lager påträffades endast i dessa två schakt och förekom ej i något av de övriga. De här påträffade flintorna kan på typologisk grund säkert knytas till mellan-neolitisk gropkeramisk kultur då där fanns spån slagna från bipolära spånkärnor. Vidare påträffades här keramik av gropkeramisk karaktär. Samtliga fynd inom Yta 3 punktinmättes med totalstation och registrerades i Intrasis. Sammantaget från de två fyndförande schakten påträffades totalt 77 fynd. Av dessa var 17 spån, spånfragment eller spån med inhak. I övrigt var där 5 bitar keramik, 2 kärnor och 1 skarpa, samt 52 avslag varav 12 var brända. I detta fyndmaterial finns en betydligt högre andel artefakter än vid Yta 1 och 2.

Det fyndförande gråa sandlagret fanns som tidigare nämnts endast i två

Fig 11. En keramikbit, två spån från Yta 3 samt skivyxan som hittades i OS 240 på Yta 2. Foto: A Andersson. (Fotonr. 2013-2-6).

schakt. Även om spridda fynd påträffades i matjorden över det grå sandlagret är det en påtaglig skillnad i fyndmängd mellan matjorden och sandlagret. Så snart de grå lagret framskymtar kommer flintorna direkt ovanpå. En ruta grävdes igenom detta lager varvid det kunde konstateras att det fyndförande lagret var drygt 3 - 5 cm tjockt. Under detta lager påträffades inga fynd. Fyndkoncentrationen i schakt OS1677 och OS1697 förefaller vara till ytan tämligen begränsad, även om det fyndförande lagret sannolikt kan vara upp till 200 m² stort. Även om platsen är geografiskt liten bör man betänka att den fyndförande markhorisonten förefaller vara opåverkad av senare tiders markbruk, varför kunskapspotentialen på platsen är hög.

Dateringen av platsen baserar sig på en kronologisk bedömning av flintmaterialets tekniska morfologi, samt på förekomsten av keramik av mellan-neolitisk/ gropkeramisk karaktär. Då detta flintmaterialet innehåller typologisk signifikanta detaljer bedömdes ej en datering med ¹⁴C såsom nödvändig.

En tolkning av platsen är att detta är ett mindre stopp, där man tillfälligt stannat upp för att antingen tillvara ta fångst eller iordningställa redskap inför jakt. Den begränsade ytan talar för att det inte är en boplatz i klassisk mening.

Sammanfattning Yta 3

Inom Yta 3 påträffades flintor i ett grått sandlager under matjordslagret som på typologisk grund kan dateras till mellanneolitikum. Då det gråa fyndförande sandlagret endast påträffades i två schakt bedöms denna boplatz eller fångstplats vara begränsad till en mindre yta. Då den fyndförande markmiljön förefaller vara opåverkad av senare tiders bruk har platsen en hög kunskapspotential.

Fynd

På ytan registrerades totalt 440 fynd fördelat på 130 fyndposter. Av dessa fynd fördelade sig 72 inom Yta 3 och de övriga inom Yta 1 och 2. Om man gör en snabb sammanställning av fyndmaterialet fördelar de sig enligt tabell 1. Både rörande fyndposter och rörande det totala antalet föremål utgör flintfynden en betydande majoritet av fyndmaterialet. Man skall också notera att endast en bråkdel av det på platsen påträffade flintmaterialet intagits för analys, medan 100 % av keramiken intagits för analys.

Vidare kan ett antal intressanta iakttagelser göras rörande flintan. Utöver de spån som påträffades inom Yta 3, några skrapor samt några retuscherade flintor, påträffades knappt några redskap inom undersökningsområdet. Huvuddelen av flintmaterialet utgörs av avslag/avfall. Flintslagningsmetodiken förefaller såsom övergripande slösaktig då stora mängder skärande eggare produceras utan att några redskap utifrån klassisk typologi kan iakttas i fynd-

Tabell 1. Sammanställning av fynd.

Material	Fyndpost	antal
Flinta	121	430
Br ben	1	1
Bergart	1	2
keramik	7	7

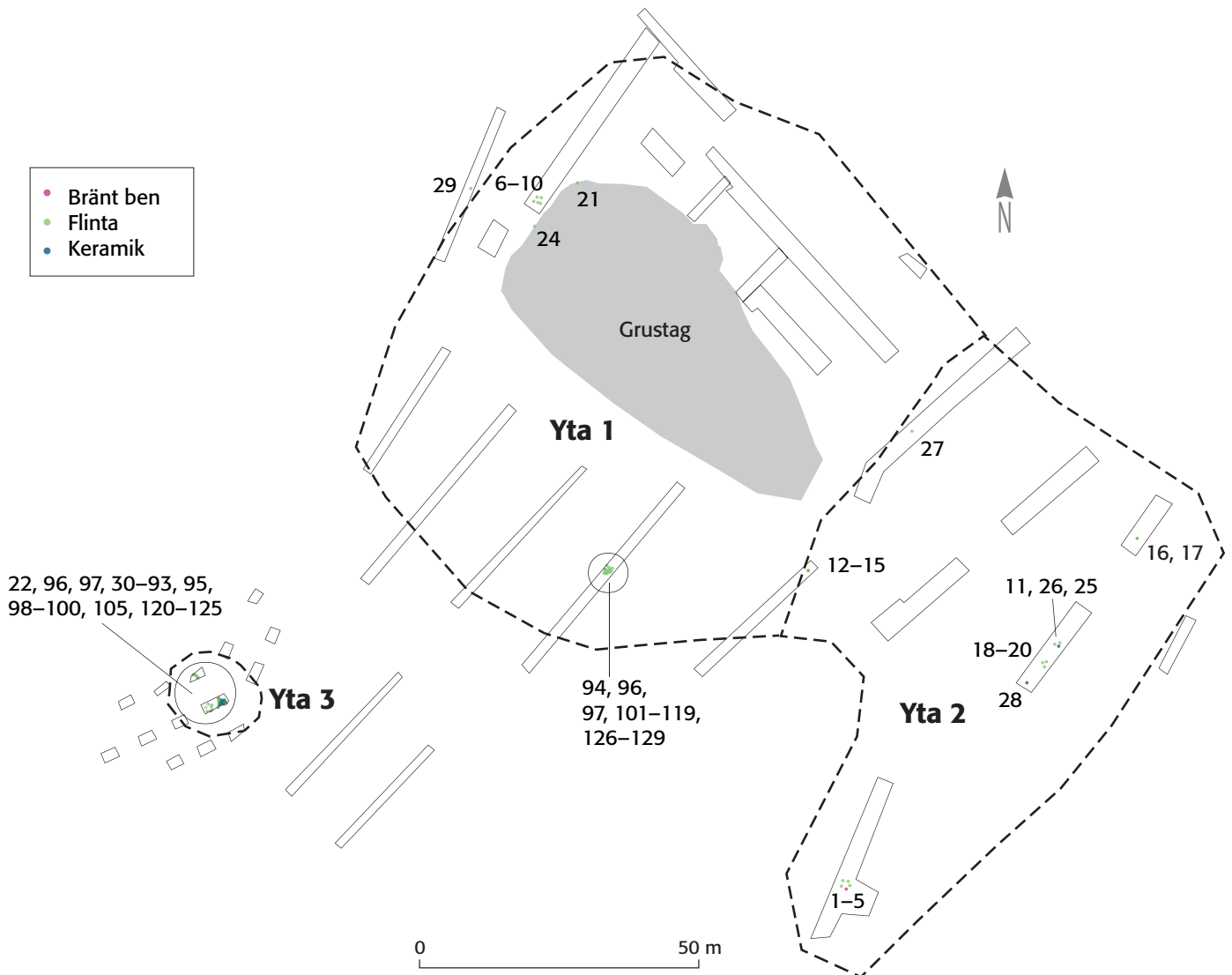

Fig 12. Alla tillvaratagna fynd. Skala 1:1200.

materialen. Flintan kan dock brukats såsom redskap även om inga typiska artefakter finns, något som under gynnsamma förhållanden kan framtona i en slitspårsanalys. Därför utfördes en mindre studie av den litiske experten Dr. Bo Knarrström. Studien syftade primärt till att utröna i vilken grad materialet utsatts för påverkan efter deposition samt i vilken mån materialet lämpades sig för övergripande litiska analyser. Totalt 9 flintor valdes från den gropkeramiska Yta 3 (2 flintor), hyddan A2203 (3 flintor), samt från fyndförande lager från rutan 202 i schakt OS290 (4 flintor). På samtliga platser kunde konstateras att materialet utsatts för förvånansvärt ringa påverkan och därför mycket väl lämpade sig för litisk analys. Vidare kunde konstateras att det vid

samtliga platser fanns flintor som används vid slakt (se Bilaga 6).

Endast 7 bitar keramik tillvaratogs. Dessa bitar var huvudsakligen utan närmare karaktäristik. Möjligen kan man i en välvillig tolkning ana gropar på en skärva som påträffades bland de bipolära spånen inom Yta 3 och vidare hittades en mynningsbit till ett kärl som sannolikt härstammar från brons- eller järnålder. Dock är materialet för ringa för närmare bestämning.

Prover

Vid undersökningen fanns från början budget för tre ^{14}C -dateringar, tre vedartsanalyser och ett makrofossil prov. Efter samråd med länsstyrelsen bedömdes dock ^{14}C -dateringarna vara av högst betydelse, varför makrofossilprovet prioriterades bort till förmån för ytterligare en datering.

Tabell 2. Prov utfört av Beta Analytic

Prov nr	Lab nr	Anl nr	Anl typ	Vedart	^{14}C Bp	Cal 1 sigma	Cal 2 sigma
2073	Beta- 337991	A 375	Grop	Hasselnötsskal (1 år)	7040 $\pm$ 30	5985 - 5895 BC	6000 - 5840 BC
2146	Beta- 337992		Härd i profil	Quercus sp, ek (100 år)	5360 $\pm$ 30	4320 - 4070 BC	4330 - 4050 BC
2421	Beta- 337993	A2203	Hydda/ lager	Örter (1 år)	5130 $\pm$ 30	3980 - 3810 BC	3990 - 3800 BC
2435	Beta- 337994	A855	Grop	Quercus sp, ek (10)	910 $\pm$ 30	1040 - 1170 BC	1030 - 1210 BC

Stenålder i närområdet – perspektiv på RAÄ 204 och dess kunskapspotential

Det har tidigare påpekats att den arkeologi som berör neolitikum i övervägande grad är ett inslag vid undersökning av andra tidsperioder (Svensson 2006:49). Detta äger sin riktighet, neolitikum är en i Halland tämligen sällsynt undersökt tidsperiod. Dock har några undersökningar utförts där neolitikum trots allt varit undersökningens primärperiod, vilket inte kan sägas om mesolitiska platser vilka övervägande undersökts som inslag i undersökningar av andra tidsperioder. I Magnus Svenssons forskningsöversikt över neolitikumforskningen i Halland framgår att det trots allt finns ett beforskningsbart material, framförallt när det rör mellan- och senneolitikum (ibid). De äldsta delarna av neolitikum och de yngre delarna av mesolitikum är dock ovanliga och ej särskilt väl representerade i den övergripande halländska fornlämningsfaunan. Dessa platser förefaller också skilja sig mycket åt över tid, den senare delen av mesolitikum och den faktiska övergången till neolitikum innebär ett skifte som avsätter mycket olika arkeologiska material. En plats som i detta sammanhang är värd att nämna är exempelvis Slottsmöllan i Halmstad, där över 50 kilo tidigneolitisk keramik och 48 kilo flinta tillvaratogs (Westergaard 1998). Detta kan jämföras med den i Falkenbergsområdet undersökta RAÄ 127:2 i Vinbergs sn, kallad Tröingeberg C, en stor boplatz som kan knytas till Ertebølekultur och tidigneolitikum (Carlie 2004), där över 70 kilo flinta men betydligt mindre keramik tillvaratogs. Den sistnämnda lokalen skall vara endast ett par hundra år äldre än den förstnämnda.

Ytterligare en plats med ett rikt senmesolitiskt material är RAÄ 191 i Skrea socken som undersöktes i samband med byggandet av E6:an. Denna plats förefaller vara en ren flintslagningsplats med ett mycket rikt fyndmaterial som typologiskt kan knytas till den nordliga senmesolitiska tradition, men där inslag av sydkandinavisk tradition också finns representerad. Vid denna lokal antyds en likhet med den bohuslänska materialkulturen då två lihultyxor påträffades på platsen. Skrea 191 ligger drygt 4,5 km rakt öster om RAÄ 204 (Westergaard 1998).

Tröingeberg C och Skrea 191 har sannolikt en samtidighet med en stor del av lämningarna inom Yta 1 och 2 på RAÄ 204. Likheter består bland annat i att det vid båda platserna finns ett stort flintmaterial av senmesolitisk karaktär. Det som dock är en stor skillnad mellan RAÄ 204 och de två andra är att det inom RAÄ 204 finns anläggningar från senmesolitikum som är mycket välbevarade. RAÄ 204 är därför en plats som sannolikt har mycket goda förutsättningar för ett rikt kunskapsinnehåll.

Inom RAÄ 204 finns även en mindre yta med material som är av gropkeramisk karaktär. Gropkeramisk kultur är sparsamt representerad i Halland och förekommer mestadels som sporadiska inslag vid undersökning av andra läm-

ningar. Exempelvis kan nämnas de två stridsyxegravar, vilka innehöll gropkeramiska pilspetsar, som påträffades vid undersökningen av järnåldersgravfältet i Sannagård, Vinbergs sn (Artelius 1996). Dessa gravar hade inget med den övriga fornlämningen att göra, men utgör ett av de få fynden av stridsyxegravar som finns i Halland och därmed betydande informationsbärare från sitt tidsavsnitt.

Två platser som innehåller gropkeramiskt material är Trönninge 1:193 i Påarp utanför Halmstad (Carlie 1993), samt Laholm 69:1 nära Lagans utlopp i Laholm (Carlie 1988). Bådas platserna får i sammanhanget betraktas som tämligen rika på fyndmaterial och de är till ytan större än Yta 3 på RAÄ 204. Ytterligare en plats som bör nämnas är Olas i Värö socken (Värö RAÄ 202), vilket är en mycket stor gropkeramiskt boplatz med ett rikt innehåll av såväl spånpilspetsar som ett rikt keramikmaterial (Persson 2000). Med sitt rika innehåll är Olas en naturlig referenspunkt för studier av den gropkeramiska kulturen i Halland.

De ovan nämnda platserna är samtliga till ytan större än Yta 3 i Skrea. Yta 3 har dock ett högt antikvariskt värde i det att den är mycket välbevarad då fynden förefaller ligga skyddat i det lager där de deponerats.

Sammanfattning och åtgärdsförslag

Inom RAÄ 204 finns en stor fornlämning från framförallt senmesolitikum och tidigneolitikum. Lämningar från denna tid kan särskilt knytas till de äldre strandlinjerna på 16- och 14-metersnivån. På området mellan 16- och 14-metersnivån finns välbevarade anläggningar under ett tunt torvlager. En av dessa anläggningar har med en ¹⁴C-datering daterats till senmesolitikum. Två av de här påträffade anläggningarna är sannolikt välbevarade hyddbottnar. Anläggningar från senmesolitikum finns även på området norr om grustaget, där det även finns gott om slagen flinta.

Öster och söder om grustaget finns rikligt med anläggningar sannolikt från såväl mesolitikum som brons- och järnålder. Söder om den kulverterade bäcken finns lämningar från vikingatid, men sannolikt är den övervägande majoriteten av anläggningsbeståndet inom detta område från såväl bronsålder som neolitikum. I undersökningsområdets södra kant finns dessutom material som antyder depåer av flintor, vilka sannolikt härstammar från senmesolitikum.

I undersökningsområdets västra del finns en plats som innehåller ett gropkeramiskt fyndmaterial. Ledartefakter här är spån och keramik. Denna plats är sannolikt ej större än 200 m², men är välbevarad.

Kulturmiljö Halland förordar att RAÄ 204:s underkastas en särskild arkeologisk undersökning i händelse av exploatering då kunskapsinnehållet hos fornlämningen bedöms vara mycket stort. Kulturmiljö Halland rekommenderar att detta görs utifrån de områdesgränser som definieras i rapporten.

Referenser

- Arcini, Caroline. Artelius, Tore. 1996. *Sannagård – Bosättningsområde och gravplats i halländsk brons- och järnålder*. Arkeologiska resultat. UV väst rapport 1996:23
- Carlie, Lennart. 1988. Snapparp – en neolitisk uppehållsplat. *Halland* 1988.
- Carlie, Lennart. 1993. *Halland, Trönninge socken, Påarp 1:193*. Uppdragsverksamheten Halmstad. Stiftelsen Hallands läns museer 1994.
- Carlie, Lennart. 2004. Rapport från den arkeologiska undersökningen av tvärpilsboplatsen Raä 127:2 Vinbergs socken Halland. Landskap i förändring volym 5. Hallands läns museer och riksantikvarieämbetet 2004.
- Nordin, Petra. 2012. *En neolitisk boplats i Skrea*. 2012 Riksantikvarieämbetet. UV rapport 2012:48
- Kadefors, Ola. Persson, Carl. 2012. *Invid gamla stränder*. Hallands Läns museer. Uppdragsverksamheten. Halmstad 2012.
- Persson, Per. 1999. *Neolitikums början*. Undersökningar kring jordbrukets introduktion i Nordeuropa. Gotarc Serie B. nr 11
- Persson, Per. 2000. *Olas, en gropkeramisk boplats i Halland*. Gotarc Serie D, Arkeologiska rapporter No 49
- Svensson, Magnus. 2006. Neolitikum i Halland – en forskningsöversikt. *Utskrift nr 8*. Kulturmiljö Halland, Uppdragsverksamheten
- Westergaard, Bengt. 1998a. Slottsmöllan – en västsvensk tidigneolitisk kustboplats. *In Situ*. Västsvensk Arkeologisk tidsskrift. Göteborgs universitet 1998.
- Westergaard, Bengt. 1998b. Skrea 191 – flintslagninsplats från mesolitikum/tidigneolitikum. *Bebyggelse och kulturlandskap. Arkeologi längs väg E6/E20 I södra halland*. Del II. Uv väst rapport 1998:1
- Wranning, Per. *Skrea – en bronsåldersboplats vid havet, samt mesolitiska och neolitiska lämningar*. Kulturmiljö Halland. Uppdragsverksamheten 2006.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dir. nr:	431-7909-11
Eget dir nr:	2012-296
Personal:	Fil mag Ola Kadefors (projektledare), Fil dr. Carl Persson
Uppdragsgivare:	Falkenbergs kommun
Utförandetid:	2012 10 17 – 2012 10 26
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Falkenbergs kommun, Skrea sn, Ekonomiskt kartblad 5C2a
Koordinater:	X6306280, Y350090
Fastighet:	Skrea 8:5
RAÄ-nr:	Skrea 204
Dokumentation:	Undersökningens digitala dokumentation förvaras i intrasis projektet Skrea2012296F på Kulturmiljö Halland server. Foton har nr 2013-2-1 – 6 och ritningar har HMAK 4398.
Fynd:	Fynden har i väntan på fyndfördelning tilldelats accessions nummer HM28691:1 -129.
Datering:	mesolitikum, neolitikum, bronsålder, vikingatid

BILAGOR

Bilaga 1

Fyndlista

Accessionsnummer: HM28691:1 – 129
Landskap: Halland
Socken: Skrea
Fastighet: Skrea 8:5
RAÄ: Skrea 204

Förundersökning utförd: 2012

Intrasis id	F.nr	Material	Sakord	Vikt	Antal	Del	Uppskattad datering	Undertyp	Bredd	Längd	Bränd	Retusch	Patinerad	Svallad
100002	1	Flinta	Avslag/avfall	1238,9	191		Senme- soliti- kum		0	0				
100003	2	Bränt Ben	Avfall	0,1	1				0	0				
100004	3	Flinta	Råmaterial	779,1	3				0	0				
100005	4	Flinta	Kärna	337,2	3				0	0				
100006	5	Bergart	Knacksten	588,2	2				0	0				
100009	6	Flinta	Avslag/avfall	151,1	52				0	0				
100010	7	Flinta	Avslag/avfall	39,7	0				0	0				
100011	8	Flinta	Kniv	3,9	0				1,6	4,5		X		
100012	9	Flinta	Avslag/avfall	37,7	5				0	0			X	X
100013	10	Flinta	Avfall med retusch	12,8	1				0	0			X	
100015	11	Flinta	Avslag/avfall	18,7	8				0	0				
100017	12	Flinta	Avslag/avfall	84	2				0	0				
100018	13	Flinta	Kärna	49,3	1			Övrig kär- na med en plattform	0	0				
100019	14	Flinta	Kärna	37,7	1			Övrig kär- na med en plattform	0	0	X			
100020	15	Flinta	Skivvyxa	47,7	1				37	55				
100022	16	Flinta	Kärna	35,1	1			Övrig kär- na med en plattform	0	0				

Intrasis id	F.nr	Material	Sakord	Vikt	Antal	Del	Uppskattad datering	Undertyp	Bredd	Längd	Bränd	Retusch	Patinerad	Svallad
100023	17	Flinta	Kärnfragment	4,5	1		Neolitisk	Sidofragment	13	55			X	
100024	18	Flinta	Avslag/avfall	82,9	21				0	0				
100025	19	Flinta	Mikrospån	0,1	1			Obestämbar typ	6	14				
100026	20	Flinta	Kärna	28,3	1				0	0				
100027	21	Flinta	Avslag/avfall	3,5	1				0	0				
100028	22	Flinta	Avslag/avfall	29,9	1				0	0				
100029	23	Flinta	Avslag/avfall	9,5	2				0	0	X			
100030	24	Flinta	Kärna	54	1			Övrig kärna med en plattform	0	0				
100031	25	Flinta	Avslag/avfall	24,9	6				0	0				
100032	26	Keramik	Kärl	4,1	1	Buk			0	0				
100034	27	Flinta	Skrapa	15,4	1			Avslagsskrapa	0	0				
100035	28	Keramik	Kärl	5,5	1	Mynning	Metalltid		0	0				
100037	29	Flinta	Skrapa	7,2	1				0	0				
100038	30	Flinta	Spån	9,4	1				20	75		X		
100039	31	Flinta	Avslag/avfall	4,3	1				0	0	X			
100040	32	Flinta	Spån	1,3	1				9	30				
100041	33	Flinta	Avslag/avfall	0,8	1				0	0				
100042	34	Flinta	Avslag/avfall	14,1	1				0	0				
100043	35	Flinta	Avslag/avfall	3,6	1				0	0				
100044	36	Flinta	Avslag/avfall	6,1	1				0	0				
100045	37	Flinta	Avslag/avfall	0,5	1				0	0				
100046	38	Flinta	Avslag/avfall	0,6	1				0	0	X			
100047	39	Flinta	Avslag/avfall	0,4	1				0	0				
100048	40	Flinta	Spån	3,2	1				15	43				
100049	41	Flinta	Spån med inhak	4,6	1				16	46				
100050	42	Flinta	Avslag/avfall	1,8	1				0	0				
100051	43	Flinta	Spån	5,5	1				19	60				
100052	44	Flinta	Kärna	28,1	1				0	0				
100053	45	Flinta	Avslag/avfall	2,5	1				0	0				
100054	46	Flinta	Spånfragment	2,6	1				16	29		X		
100055	47	Flinta	Avslag/avfall	0,3	1				0	0				
100056	48	Flinta	Avslag/avfall	0,5	1				0	0				
100057	49	Flinta	Spånfragment	1,1	1				15	1,4	X			
100058	50	Flinta	Avslag/avfall	5	1				0	0				
100059	51	Flinta	Avslag/avfall	3,9	1				0	0	X			
100060	52	Flinta	Spån	9,5	1				18	70		X		
100061	53	Flinta	Spån	0,9	1				9	28				
100062	54	Flinta	Spån	3,3	1				18	42				
100063	55	Flinta	Spånfragment	0,7	1				11	14				
100064	56	Flinta	Avslag/avfall	2,6	1				0	0				
100065	57	Flinta	Avslag/avfall	0,7	1				0	0				
100066	58	Flinta	Avslag/avfall	0,2	1				0	0	X			
100067	59	Flinta	Avslag/avfall	0,3	1				0	0				
100068	60	Flinta	Spån	2,8	1				15	38				
100069	61	Flinta	Avslag/avfall	0,3	1				0	0	X			

Intrasis id	F.nr	Material	Sakord	Vikt	Antal	Del	Uppskattad datering	Undertyp	Bredd	Längd	Bränd	Retusch	Patinerad	Svallad
100070	62	Flinta	Spånfragment	1,6	1				12	23	X			
100071	63	Flinta	Avslag/avfall	4	1				0	0				
100072	64	Flinta	Avslag/avfall	9,3	1				0	0				
100073	65	Flinta	Avslag/avfall	1,2	1				0	0				
100074	66	Flinta	Avslag/avfall	0,5	1				0	0				
100075	67	Flinta	Avslag/avfall	4,2	1				0	0				
100076	68	Flinta	Avslag/avfall	0,1	1				0	0	X			
100077	69	Flinta	Avslag/avfall	0,2	1				0	0				
100078	70	Flinta	Avslag/avfall	0,5	1				0	0	X			
100079	71	Flinta	Kärna	24	1			Övrig kärna med en plattform	0	0	X			
100080	72	Flinta	Avslag/avfall	0,4	1				0	0				
100081	73	Flinta	Avslag/avfall	7,2	1				0	0				
100082	74	Flinta	Avslag/avfall	2,4	1				0	0				
100083	75	Flinta	Avslag/avfall	0,3	1				0	0	X		False	
100084	76	Flinta	Avslag/avfall	0,2	1				0	0				
100085	77	Flinta	Avslag/avfall	11,7	1				0	0				
100086	78	Flinta	Avslag/avfall	4,9	1				0	0				
100087	79	Flinta	Avslag/avfall	1,4	1				0	0				
100088	80	Flinta	Avslag/avfall	1,2	1				0	0				
100089	81	Flinta	Avslag/avfall	3	1				0	0	X			
100090	82	Flinta	Avslag/avfall	3,5	1				0	0				
100091	83	Flinta	Avslag/avfall	0,4	1				0	0				
100092	84	Flinta	Avslag/avfall	3,3	1				0	0	X			
100093	85	Flinta	Avslag/avfall	9,2	1				0	0				
100094	86	Flinta	Avslag/avfall	34,8	1				0	0				
100095	87	Flinta	Spån	1,1	1				9	35				
100096	88	Flinta	Avslag/avfall	1,5	1				0	0				
100097	89	Flinta	Avslag/avfall	1,1	1				0	0	X			
100098	90	Flinta	Avslag/avfall	6,2	1				0	0				
100099	91	Flinta	Avslag/avfall	5,1	1				0	0				
100100	92	Flinta	Avslag/avfall	46,3	1				0	0				
100101	93	Flinta	Spånfragment	1,5	1				17	17				
100102	94	Flinta	Avslag/avfall	3	1				0	0				
100103	95	Flinta	Spån	3,4	1				12	50				
100104	96	Flinta	Avslag/avfall	34,6	1				0	0				
100105	97	Flinta	Avslag/avfall	0,6	1				0	0				
100106	98	Flinta	Spån	0,8	1				13	24				
100107	99	Flinta	Avslag/avfall	2,9	1				0	0				
100108	100	Flinta	Avslag/avfall	0,3	1				0	0				
100109	101	Flinta	Avslag/avfall	0,4	1				0	0	X			
100110	102	Flinta	Avslag/avfall	3,1	1				0	0				
100111	103	Flinta	Avslag/avfall	17,2	1				0	0				
100112	104	Flinta	Avslag/avfall	0,7	1				0	0	X			
100113	105	Flinta	Avslag/avfall	3,9	1				0	0				
100114	106	Flinta	Avslag/avfall	0,2	1				0	0	X			
100115	107	Flinta	Avslag/avfall	18,9	1				0	0				
100116	108	Flinta	Avslag/avfall	7	1				0	0				

Intrasis id	F.nr	Material	Sakord	Vikt	Antal	Del	Uppskattad datering	Undertyp	Bredd	Längd	Bränd	Retusch	Patinerad	Svallad
100117	109	Flinta	Avslag/avfall	6,4	1				0	0				
100118	110	Flinta	Avslag/avfall	3,5	1				0	0				
100119	111	Flinta	Avslag/avfall	2,8	1				0	0				
100120	112	Flinta	Avslag/avfall	3,1	1				0	0				
100121	113	Flinta	Avslag/avfall	2,4	1				0	0				
100122	114	Flinta	Avslag/avfall	1,9	1				0	0				
100123	115	Flinta	Avslag/avfall	7,5	1				0	0				
100124	116	Flinta	Avslag/avfall	5,3	1				0	0				
100125	117	Flinta	Avslag/avfall	1,2	1				0	0				
100126	118	Flinta	Avslag/avfall	3,7	1				0	0				
100127	119	Flinta	Avslag/avfall	5	1				0	0		X		
100128	120	Keramik	Kärl	6,3	1	Buk	Neoliti- kum		0	0				
100129	121	Keramik	Kärl	2,2	1	Buk			0	0				
100130	122	Flinta	Skrapa	50	1				0	0				
100131	123	Keramik	Kärl	5,4	1	Mynning	Neoliti- kum		0	0				
100132	124	Keramik	Kärl	3,4	1	Buk	Neoliti- kum		0	0				
100133	125	Keramik	Kärl	1,7	1	Buk	Neoliti- kum		0	0				
100135	126	Flinta	Avslag/avfall	91,2	25				0	0				
100136	127	Flinta	Kärna	31,1	1				0	0				
100137	128	Flinta	Avslag/avfall	21,2	1				0	0				
100138	129	Flinta	Avslag/avfall	31,8	3				0	0		X		
100138	129	Flinta	Avslag/avfall	31,8	3				0	0		X		

Bilaga 2

Anläggningslista

Anl. ID	Subklass	Längd	S_Djup	Sten	Fylling	Kommentar
311	Grop	1,1	0,44		1. Ljusgrå svagt humös sand, 2. grå gul svagt humös sand	Fynd av flinta
325	Grop					
343	Grop					
362	Grop					
375	Grop	0,74	0,2	X	Brun svagt humös sand	Sannolikt två stolphål,.Fynd av keramik och flinta. 100% grävd.
419	Grop					
462	Grop					
474	Grop					
500	Grop					
520	Grop					
562	Grop					
580	Stolphål	0,6	0,42		Ljusgrå svagt humös sand	
591	Grop					
603	Grop					
616	Grop					
626	Grop					
718	Grop					
762	Grop					
778	Grop					
803	Grop					
815	Grop					
826	Grop					
840	Grop					
855	Grop	2,24	0,44		Se fig...	Anläggningen uppgrävd flera gånger
878	Grop					
905	Grop					
943	Grop					
969	Grop					
1004	Grop					
1018	Grop					
1029	Grop					

Anl. ID	Subklass	Längd	S_Djup	Sten	Fylling	Kommentar
1090	Grop					
1215	Grop					
1264	Grop					
1350	Grop					
1383	Grop					
1397	Grop					
1917	Grop					
1928	Grop					
1940	Grop					
1951	Grop					
1988	Grop/ depå	0,74	0,14		Orangeröd sand	Utlakad och otydlig grop
2038	Grop					
2050	Grop					
440	Härd					
487	Härd					
533	Härd					
549	Härd					
733	Härd					
920	Härd					
929	Härd					
955	Härd					
984	Härd					
994	Härd					
1054	Härd					
1068	Härd					
1078	Härd					
1097	Härd					
1109	Härd					
1121	Härd					
1196	Härd					
1222	Härd					
1298	Härd					
1450	Härd					
1458	Härd					
1471	Härd					
1482	Härd					
1500	Härd					
1511	Härd					
1521	Härd					
1532	Härd					
1545	Härd					
1555	Härd					
1567	Härd					
1582	Härd					
1593	Härd					
1605	Härd					
1615	Härd					
1631	Härd					
1999	Härd					

Anl. ID	Subklass	Längd	S_Djup	Sten	Fylling	Kommentar
2101	Härd					
2111	Härd					
2422	Härd					
1963	Lager					
2127	Lager					
2203	Lager					
1433	Ränna					
207	Stolphål					
264	Stolphål					
302	Stolphål					
389	Stolphål					
399	Stolphål					
410	Stolphål					
431	Stolphål					
637	Stolphål					
645	Stolphål					
654	Stolphål					
663	Stolphål					
676	Stolphål					
687	Stolphål					
700	Stolphål					
708	Stolphål					
749	Stolphål					
895	Stolphål					
1042	Stolphål					
1127	Stolphål					
1127	Stolphål					
1148	Stolphål					
1158	Stolphål					
1166	Stolphål					
1176	Stolphål					
1186	Stolphål					
1209	Stolphål					
1233	Stolphål					
1255	Stolphål					
1278	Stolphål					
1290	Stolphål					
1308	Stolphål					
1317	Stolphål					
1326	Stolphål					
1335	Stolphål					
1342	Stolphål					
1362	Stolphål					
1372	Stolphål					
1409	Stolphål					
1419	Stolphål					
1977	Stolphål					
2009	Stolphål					
2019	Stolphål					
2029	Stolphål					

Bilaga 3

¹⁴C-analys

Beta Analytic Inc.

BETA**BETA ANALYTIC INC.**

DR. M.A. TAMERS and MR. D.G. HOOD

4985 S.W. 74 COURT
MIAMI, FLORIDA, USA 33155
PH: 305-667-5167 FAX: 305-663-0964
beta@radiocarbon.com**REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES**

Dr. Ola Kadefors

Report Date: 12/18/2012

Kulturmiljo Halland

Material Received: 12/12/2012

Sample Data	Measured Radiocarbon Age	13C/12C Ratio	Conventional Radiocarbon Age(*)
Beta - 337991 SAMPLE : PK2073 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal BC 5990 to 5880 (Cal BP 7940 to 7830)	7040 +/- 30 BP	-25.3 o/oo	7040 +/- 30 BP
Beta - 337992 SAMPLE : PM2146 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal BC 4320 to 4290 (Cal BP 6270 to 6240) AND Cal BC 4270 to 4220 (Cal BP 6220 to 6170) Cal BC 4210 to 4160 (Cal BP 6160 to 6100) AND Cal BC 4130 to 4060 (Cal BP 6080 to 6020)	5370 +/- 30 BP	-25.7 o/oo	5360 +/- 30 BP
Beta - 337993 SAMPLE : PM2421 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal BC 3980 to 3940 (Cal BP 5930 to 5890) AND Cal BC 3870 to 3870 (Cal BP 5820 to 5820) Cal BC 3860 to 3810 (Cal BP 5810 to 5760)	5100 +/- 30 BP	-23.4 o/oo	5130 +/- 30 BP

Dates are reported as RCYBP (radiocarbon years before present, "present" = AD 1950). By international convention, the modern reference standard was 95% the ¹⁴C activity of the National Institute of Standards and Technology (NIST) Oxalic Acid (SRM 4990C) and calculated using the Libby ¹⁴C half-life (5568 years). Quoted errors represent 1 relative standard deviation statistics (68% probability) counting errors based on the combined measurements of the sample, background, and modern reference standards. Measured ¹³C/¹²C ratios (delta ¹³C) were calculated relative to the PDB-1 standard.

The Conventional Radiocarbon Age represents the Measured Radiocarbon Age corrected for isotopic fractionation, calculated using the delta ¹³C. On rare occasion where the Conventional Radiocarbon Age was calculated using an assumed delta ¹³C, the ratio and the Conventional Radiocarbon Age will be followed by "a". The Conventional Radiocarbon Age is not calendar calibrated. When available, the Calendar Calibrated result is calculated from the Conventional Radiocarbon Age and is listed as the "Two Sigma Calibrated Result" for each sample.

BETA**BETA ANALYTIC INC.**

DR. M.A. TAMERS and MR. D.G. HOOD

4985 S.W. 74 COURT
MIAMI, FLORIDA, USA 33155
PH: 305-667-5167 FAX: 305-663-0964
beta@radiocarbon.com

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Dr. Ola Kadefors

Report Date: 12/18/2012

Sample Data	Measured Radiocarbon Age	$^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$ Ratio	Conventional Radiocarbon Age(*)
Beta - 337994 SAMPLE : PM2435 ANALYSIS : AMS-Standard delivery MATERIAL/PRETREATMENT : (charred material): acid/alkali/acid 2 SIGMA CALIBRATION : Cal AD 1030 to 1210 (Cal BP 920 to 740)	900 +/- 30 BP	-24.2 o/oo	910 +/- 30 BP

Dates are reported as RCYBP (radiocarbon years before present, "present" = AD 1950). By international convention, the modern reference standard was 95% the ^{14}C activity of the National Institute of Standards and Technology (NIST) Oxalic Acid (SRM 4990C) and calculated using the Libby ^{14}C half-life (5568 years). Quoted errors represent 1 relative standard deviation statistics (68% probability) counting errors based on the combined measurements of the sample, background, and modern reference standards. Measured $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$ ratios (delta ^{13}C) were calculated relative to the PDB-1 standard.

The Conventional Radiocarbon Age represents the Measured Radiocarbon Age corrected for isotopic fractionation, calculated using the delta ^{13}C . On rare occasion where the Conventional Radiocarbon Age was calculated using an assumed delta ^{13}C , the ratio and the Conventional Radiocarbon Age will be followed by ***. The Conventional Radiocarbon Age is not calendar calibrated. When available, the Calendar Calibrated result is calculated from the Conventional Radiocarbon Age and is listed as the "Two Sigma Calibrated Result" for each sample.

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12=-25.3:lab. mult=1)

Laboratory number: **Beta-337991**

Conventional radiocarbon age: **7040±30 BP**

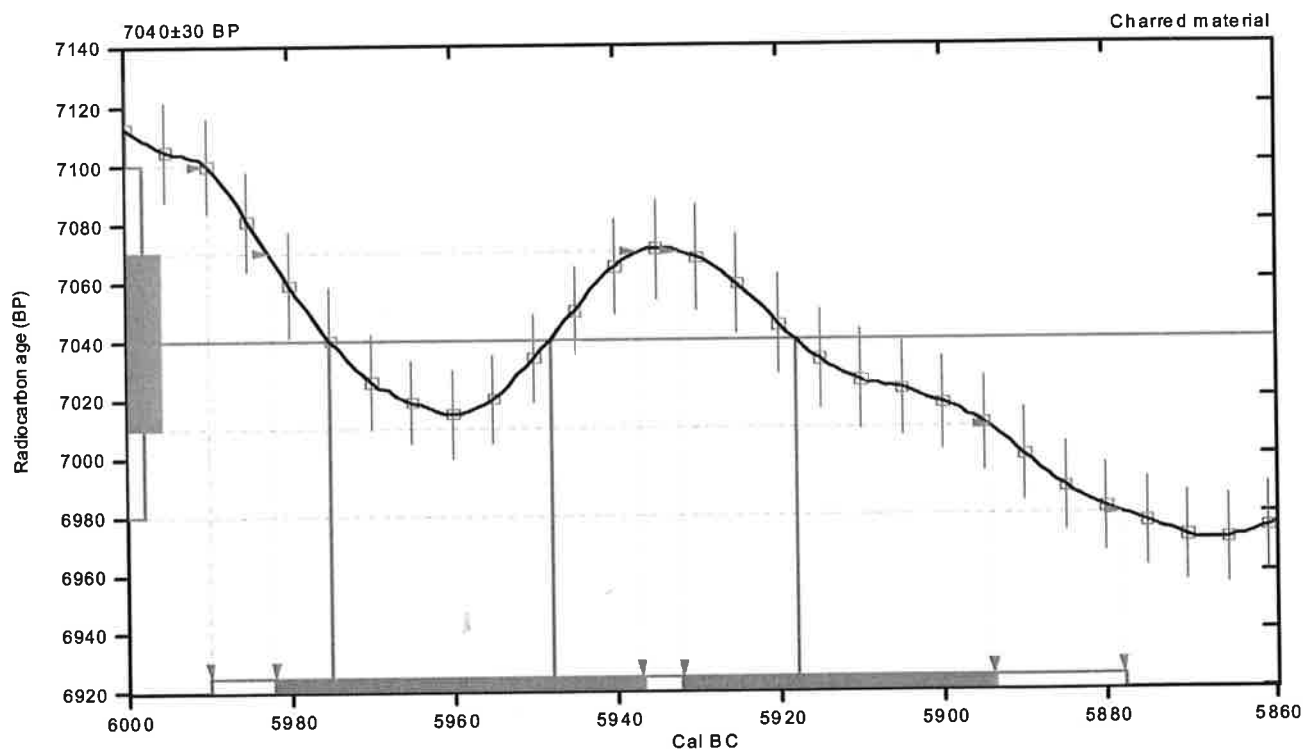
2 Sigma calibrated result: Cal BC 5990 to 5880 (Cal BP 7940 to 7830)
(95% probability)

Intercept data

Intercepts of radiocarbon age
with calibration curve:

Cal BC 5980 (Cal BP 7920) and
Cal BC 5950 (Cal BP 7900) and
Cal BC 5920 (Cal BP 7870)

1 Sigma calibrated results: Cal BC 5980 to 5940 (Cal BP 7930 to 7890) and
(68% probability) Cal BC 5930 to 5890 (Cal BP 7880 to 7840)

References:

Database used

INTCAL09

References to INTCAL09 database

Heaton, et al., 2009, Radiocarbon 51(4):1151-1164, Reimer, et al., 2009, Radiocarbon 51(4):1111-1150, Stuiver, et al., 1993, Radiocarbon 35(1):1-244, Oeschger, et al., 1975, Tellus 27:168-192

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2):317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • E-Mail: beta@radiocarbon.com

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12=-25.7:lab. mult=1)

Laboratory number: **Beta-337992**

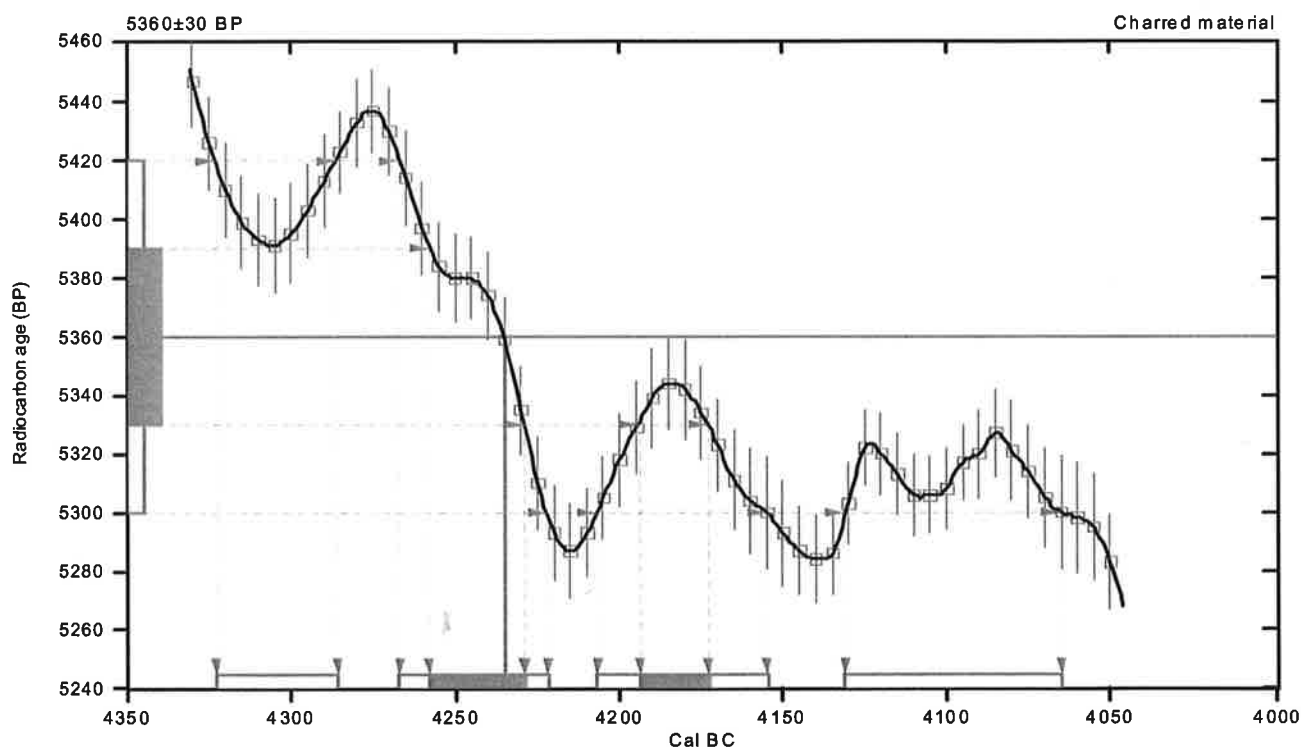
Conventional radiocarbon age: **5360±30 BP**

2 Sigma calibrated results: Cal BC 4320 to 4290 (Cal BP 6270 to 6240) and
(95% probability) Cal BC 4270 to 4220 (Cal BP 6220 to 6170) and
Cal BC 4210 to 4160 (Cal BP 6160 to 6100) and
Cal BC 4130 to 4060 (Cal BP 6080 to 6020)

Intercept data

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: Cal BC 4240 (Cal BP 6180)

1 Sigma calibrated results: Cal BC 4260 to 4230 (Cal BP 6210 to 6180) and
(68% probability) Cal BC 4190 to 4170 (Cal BP 6140 to 6120)

References:

Database used

INTCAL09

References to INTCAL09 database

Heaton, et.al., 2009, Radiocarbon 51(4):1151-1164, Reimer, et.al., 2009, Radiocarbon 51(4):1111-1150,
Stuiver, et.al., 1993, Radiocarbon 35(1):1-244, Oeschger, et.al., 1975, Tellus 27:168-192

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2):317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • E-Mail: beta@radiocarbon.com

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12=-23.4:lab. mult=1)

Laboratory number: **Beta-337993**

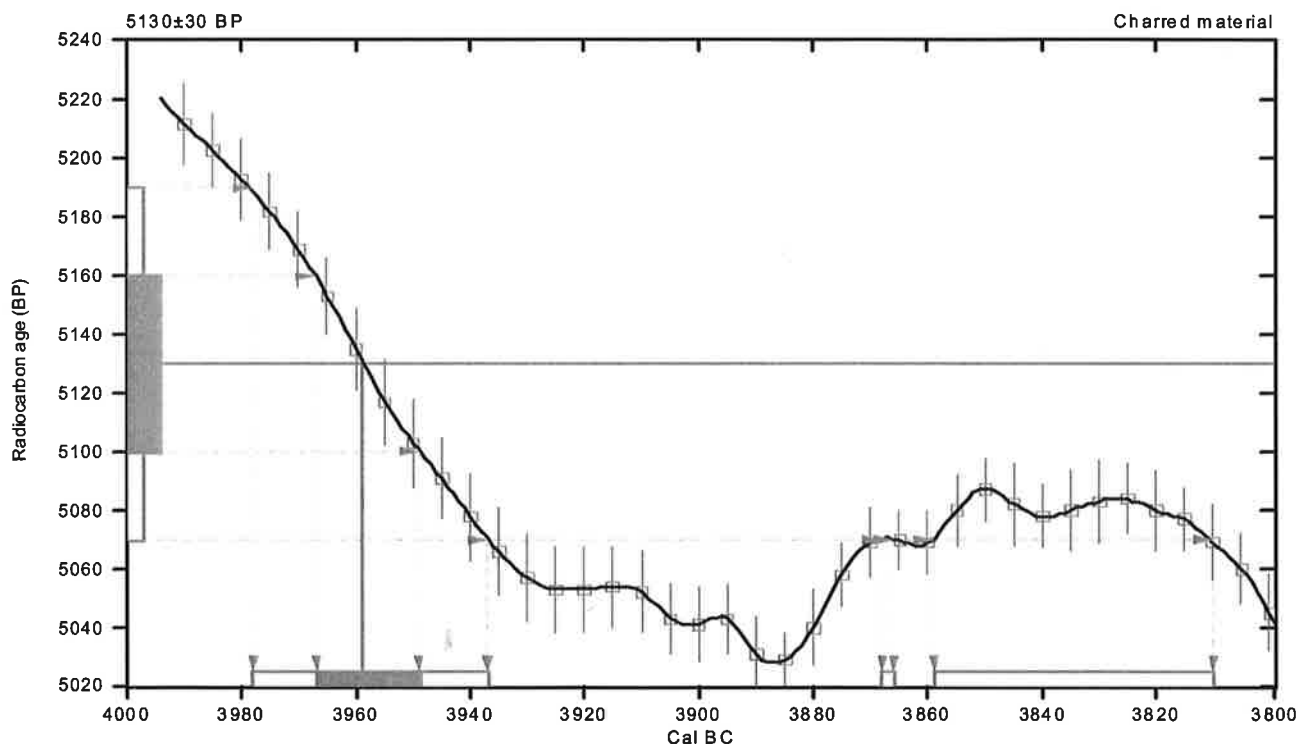
Conventional radiocarbon age: **5130±30 BP**

2 Sigma calibrated results: Cal BC 3980 to 3940 (Cal BP 5930 to 5890) and
(95% probability) Cal BC 3870 to 3870 (Cal BP 5820 to 5820) and
Cal BC 3860 to 3810 (Cal BP 5810 to 5760)

Intercept data

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: Cal BC 3960 (Cal BP 5910)

1 Sigma calibrated result: Cal BC 3970 to 3950 (Cal BP 5920 to 5900)
(68% probability)

References:

Database used

INTCAL09

References to INTCAL09 database

Heaton, et al., 2009, *Radiocarbon* 51(4):1151-1164, Reimer, et al., 2009, *Radiocarbon* 51(4):1111-1150, Stuiver, et al., 1993, *Radiocarbon* 35(1):1-244, Oeschger, et al., 1975, *Tellus* 27:168-192

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, *Radiocarbon* 35(2):317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • E-Mail: beta@radiocarbon.com

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12=-24.2:lab. mult=1)

Laboratory number: **Beta-337994**

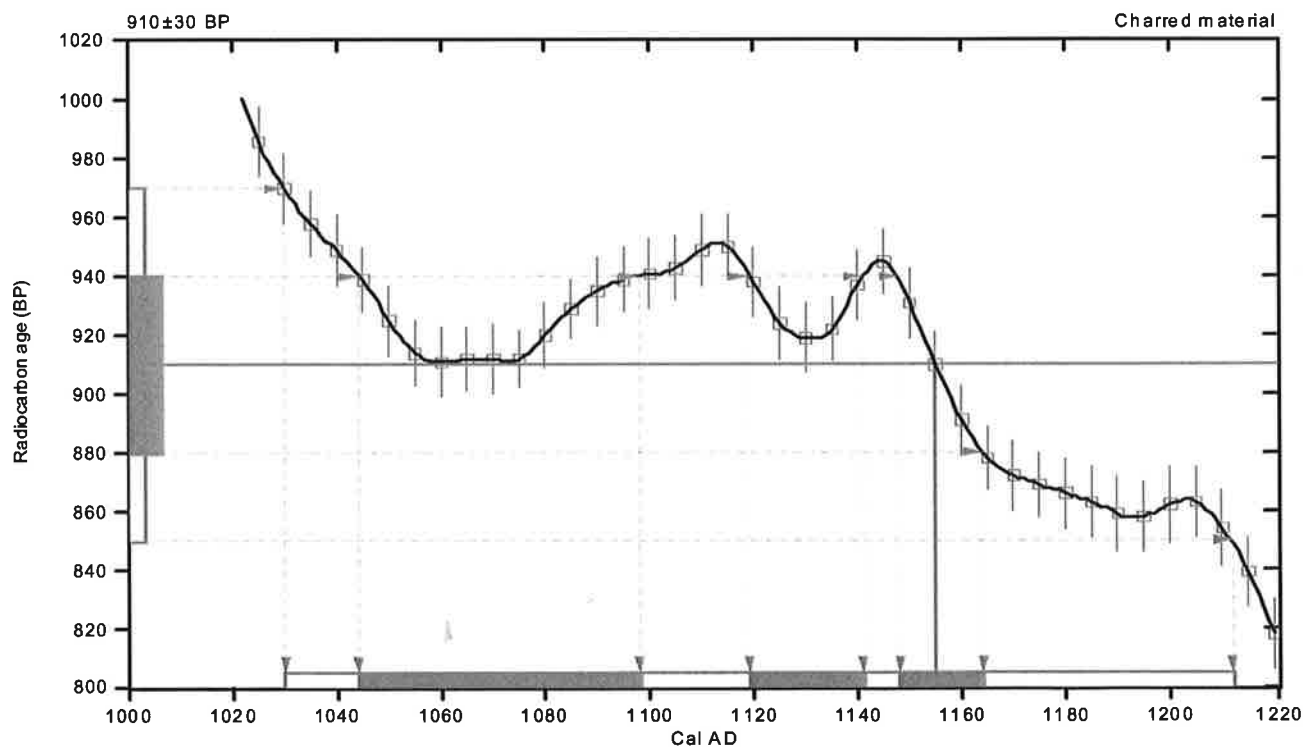
Conventional radiocarbon age: **910±30 BP**

2 Sigma calibrated result: **Cal AD 1030 to 1210 (Cal BP 920 to 740)**
(95% probability)

Intercept data

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: **Cal AD 1160 (Cal BP 800)**

1 Sigma calibrated results: **Cal AD 1040 to 1100 (Cal BP 910 to 850) and**
(68% probability) **Cal AD 1120 to 1140 (Cal BP 830 to 810) and**
Cal AD 1150 to 1160 (Cal BP 800 to 790)

References:

Database used

INTCAL09

References to INTCAL09 database

Heaton, et al., 2009, Radiocarbon 51(4):1151-1164, Reimer, et al., 2009, Radiocarbon 51(4):1111-1150, Stuiver, et al., 1993, Radiocarbon 35(1):1-244, Oeschger, et al., 1975, Tellus 27:168-192

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

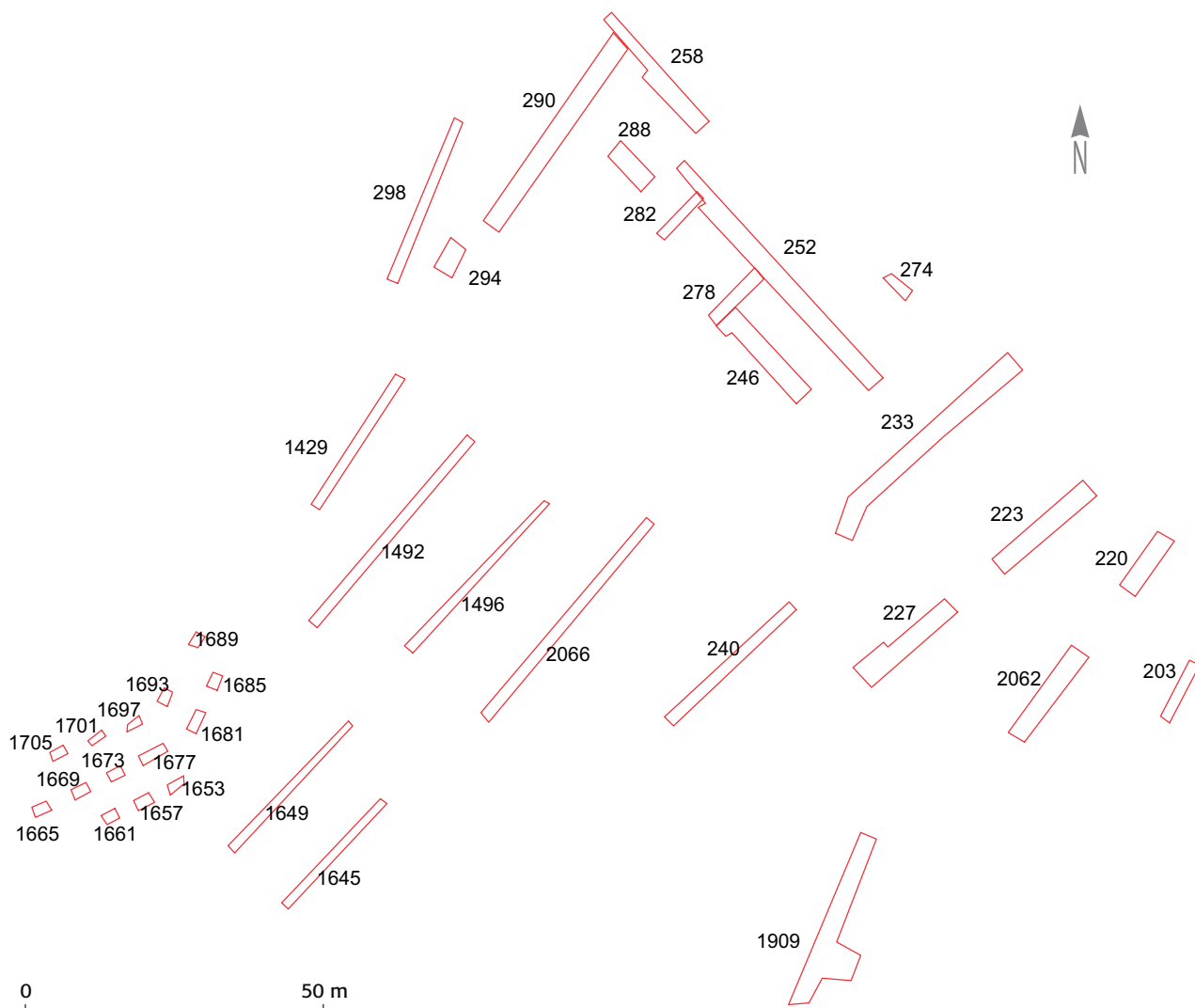
Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2):317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • E-Mail: beta@radiocarbon.com

Bilaga 4

Schakt och schaktbeskrivning

Schaktbeskrivning

OS2062.

Längd: 18 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,2-0,3 m

Undergrund: Rödbrun grusig sand.

Beskrivning: Anläggningarna består av stolphål, härdar och gropar. Utöver tre tydliga stolphål i östra delen är samtliga anläggningar diffusa och oklara. Samtliga förefaller dock vara fyndförande i form av flinta.

OS203

Längd: 11m

Bredd: 2 m

Matjord: 0,2 – 0,3 m

Undergrund: Flammig gul sand.

Beskrivning: Ett ensamt stolphål. Markmiljön förefaller vara mindre genomsläpplig än på ytan i övrigt. Möjligen ligger hälleberg strax under ytan.

OS220

Längd: 11 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,2 – 0,3 m

Undergrund: Rödbrun grusig sand.

Beskrivning: Samtliga anläggningar diffusa och oklara och avslöjas framförallt genom innehåll av kolbitar och skörbränd sten. I schaktet påträffades lite bränt ben (ej intaget) på toppen av AG562. I den östra delen påträffades en flintkärna och ett kärnfragment från en spånkärna i anslutning till AH 533.

OS223

Längd: 20 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,2 – 0,3 m

Undergrund: Rödbrun grusig sand.

Beskrivning: Flera stolphål än i högre liggande schakt. Hälleberg framskymtar centralt i schaktet.

OS227

Längd: 20 m

Bredd: 4 m

Matjord: 0,25 – 0,35 m

Undergrund: Rödbrun grusig sand i östra delen övergår till grovkornig röd sand i väster.

Beskrivning: Anläggningsbeståndet består av flera cirkelrunda ca 2,5 – 3 m stora gropar vilka förefaller vara uppgrävda flera gånger. Dessa ligger utmed kanten av en sluttning i schaktets västra del. Dessa anläggningar förefaller vara urlakade. Vid grävning av en av dem påträffades inga fynd. Ett kolprov (ek) daterade en av groparna till sen vikingatid.

OS 233

Längd: 40 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,10 – 0,40 m

Undergrund: Rödbrun sand i västra delen, grå sand i den östra delen av schaktet. Centralt rikligt med järnutfällningar.

Beskrivning: Schaktet draget utmed kanten av bäckfåra. Ett flertal mindre hårdar finns utmed bäcken.

OS 240

Längd: 29 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m

Undergrund: i östra delen av schaktet ca 0,40 m mäktiga torvlager under matjorden.

Beskrivning: Torven avsatt av bäck (idag kullverterad). I torven i den östra delen påträffades en skivya i flinta samt en kärna. Inga bevarade lager under torven.

OS 274

Längd: 4 m

Bredd: 2 m

Matjord: 0,70 m

Undergrund: Grå våt sand

Beskrivning: Schaktet grävdes i syfte att undersöka markhorisonter under ett mäktigt torv lager i kanten av en kulverterad bäck. Torven avsatt av bäck. I botten grå sand.

OS 252

Längd: 50 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,25 – 0,35 m

Undergrund: I södra delen gul sand med järnutfällningar, i öster brunröd grusig sand.

Beskrivning: I schaktet finns flera spår efter plog. Stolphål av allmän karaktär och härdar utmed kanten till bäckfåran i schaktets södra del.

OS246

Längd: 19 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,20 m

Undergrund: Gulbrun sand.

Beskrivning: Stolphål och gropar, såväl tydliga och välavgränsade till sin karaktär, som urlakade och otydliga. I den norra delen av schaktet fanns en stor grop innehållande flinta av mesolitisk karaktär. Även här fanns plogspår.

OS258

Längd: 25 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,20 – 0,35 m

Undergrund: Rödbrun grusig sand.

Beskrivning: Schaktet tomt på anläggningar. I den norra änden blir marken mycket blöt och vattensjuk efter regn.

OS298

Längd: 30 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m

Undergrund: Grå och rödbrun sand.

Beskrivning: Centralt i schaktet finns en stor störning (grop) vilken bedömdes som recent. Inga övriga anläggningar påträffades.

OS1429

Längd: 26 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m i väster över grå till 0,45 m i öster.

Undergrund: (från öst) Grå sand med järnutfällningar, därefter gulbrun sand.

Beskrivning: I den östra delen av schaktet i den gråa sanden påträffades svallade flintor. En samling härdar och en större grop påträffades i den gula sanden. Fynd förekom framförallt i anslutning till anläggningarna. Sandlagren välbevarade och orörda av plog. I matjorden över påträffas rikligt med flinta.

OS1492

Längd: 34 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m i väster till 0,45 m i öster, 0,10- 0,20 torvblandad matjord (avtar mot väster).

Undergrund: (från öst) Grå sand med järnutfällningar, därefter gulbrun sand. I västra delen finns en horisont av klappersten som indikerar en äldre strandvall.

Beskrivning: I de centrala delarna av schaktet påträffades ett antal härdar. I anslutning till dessa, samt i den gula sanden åt väster, påträffades rikligt med mesolitiska flintor. I schaktets västra del påträffades resterna av en gammal strandvall i form av klappersten.

OS1496

Längd: 34 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m i väster till 0,45 m i öster, 0,10- 0,20 torvblandad matjord (avtar mot väster).

Undergrund: Som OS1492.

Beskrivning: Centralt i schaktet påträffades under ca 0,35 m matjord ett fyndförande lager eller eventuellt en hyddlämning. Mot väster fin gulbrun sand som avslutas med klapper.

OS2066

Längd: 43 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,40 – 0,20 m därefter 0,10- 0,20 torvblandad matjord (avtar mot väster).

Undergrund: Gul grusig sand i öst övergår till brungul sand mot väst. Klapper i västra delen.

Beskrivning: Centralt i schaktet påträffades härdar samt en hyddliknande lämning. En ruta grävdes i den senare vilken igenfylldes med grästovor i syfte att vara lätt att återfinna. Rikligt med mesolitiska flintor i schaktet.

OS1645

Längd: 24 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,30 m

Undergrund: Gulröd grusig sand.

Beskrivning: Rikligt på järnutfällningar. Inga anläggningar påträffade.

OS1649

Längd: 29 m

Bredd: 1,8 m

Matjord: 0,20 m

Undergrund: Brungul sand.

Beskrivning: Rikligt på järnutfällningar. Inga anläggningar påträffade.

OS1677 och 1697

Beskrivning: Korta fyndförande schakt på 4,5 respektive 3 m. Ca 0,30 m matjord över ett ca 0,05 m tjockt fyndförande sand lager. I sandlagret fyndförande och innehåller flinta och keramik. Detta gråa sandlager framskymtar ställvis i i schakt närmast till öster, men är där ej fyndförande.

OS1653, 1657, 1661, 1665, 1669, 1673, 1681, 1685, 1689, 1693, 1701 och 1705

Beskrivning: Korta schakt om högst 3 m. Matjordslaget kring 0,3 m och undergrunden rödbrun sand. Inga fynd eller anläggningar.

OS1909

Längd: 31 m

Bredd: 3,5 m

Matjord: 0,15 – 0,40 m

Undergrund: Brunröd grusig sand, Inslag av järnutfällningar.

Beskrivning: I hela schaktet finns tydliga anläggningar som i huvudsak bedöms vara små gropar. I en av dessa påträffades en flintdepå med flinta av senmesolitisk karaktär.

OS294, OS290, OS282, OS286, OS278

Avtorvade ytor där endast grästorven avlägsnats.

Bilaga 5

Vedartsanalys

Thomas Bartholin

Vedanatomisk analyse af 4 trækulsprover fra Skrea 204 ved Falkenberg, Halland.

P2421, A2422, härd.

Ca. 1 ml ej rent kol.

5 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

1 stk. *Juniperus communis*, en, fra grene.

4 stk. örter, kan ikke bestemmes.

C-14-prov: 4 stk. örter, med en egenalder, som skönnes at være max. 1 år.

P2146, härd i profil.

Ca. 1 ml ej rent kol.

5 stk. = alle, meget små, analyseret med følgende resultat:

5 stk. *Quercus sp.*, ek, fra äldre stammar.

C-14-prov: 1 stk. *Quercus sp.*, ek, med en egenalder, som skönnes at være max. 100 år.

P2435, A855, grop.

Ca. 1 ml ej rent kol.

4 stk. = alle, meget små, analyseret med følgende resultat:

2 stk. *Alnus sp.*, al, fra yngre stammar.

2 stk. *Quercus sp.*, ek, fra grene.

C-14-prov: 1 stk. *Quercus sp.*, ek, med en egenalder, som skönnes at være max. 10 år.

P2073, A375, grop.

Ca. 3 ml ej rent kol.

12 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

12 stk. *Corylus avellana*, hassel. SKAL

C-14-prov: 1 stk. *Corylus avellana*, hassel, skal, med en egenalder, som skönnes at være max. 1 år.

C-14-proverne postes i dag.

Faktura bifogas.

Med venlig hilsen og tack för uppdraget

Thomas Bartholin,

Am Haidberg 18

D 21 465 Wentorf

0049 40 720 1821

Thomas.Bartholin@gmx.de

Bilaga 6

Litisk analys

Bo Knarrström

Kvalitetsbedömning av möjligheter för slitspårsanalys, litiskt material från RAÄ 204, Skrea sn.

Bo Knarrström

BWK Consulting

Inledning

Syftet med denna översiktliga analys är att utreda förutsättningarna för fördjupade studier av litiskt material från platsen. Särskilt gäller huruvida materialet lämpar sig för funktionsbestämning genom mikroskopering. För ändamålet används ett modifierat Nikon Optihot HPA mikroskop med upp till 200x förstoring. Dokumentation sker genom ett anpassat digitalt videosystem och bilderna efterbehandlas sedan för analys och publicering.

Flintorna rengörs med en blandning av tensider, alkohol och vatten som inte lämnar bestående avtryck i ytstrukturen.

Resultat

Totalt undersöktes 7 utvalda flintor från tre olika typer av kontexter. De belystes med varierad ljusstyrka och i 50x, 100x och 200x förstoring.

Två av flintorna (fynd nr.6 och 8) härrör från ett strandnära lager beläget 16 möh. Det föreligger en viss ytpatinering, men för att härröra från ett kustnära landskap är materialet i förbluffande gott skick. Ett av objekten (fynd nr.6) kunde bestämmas närmare. Dubbelsidiga mikroavspaltningar och striationer längs ett skärande eggparti visar att redskapet nyttjats vid slakt/processande av animalisk föda.

Fynd nr. 43 och 46 utgörs av ett spån samt ett spånfragment. Båda konstaterades ha utnyttjats som skärverktyg vid slakt. Särskilt tydligt syntes detta på spånfragmentet som uppvisade en kombination av dubbelsidiga mikroavspaltningar, eggpolering och långsgående striationer (se foto 50x).

Flintorna från den potentiella mesolitiska hyddbotten (fynd nr. 115, 117 och 118) var i samma skick som de övriga analyserade objekten. Det förekommer endast måttlig påverkan på ytstrukturen. Ett av fynden (nr.155) med en längre skärande egg konstaterades ha nyttjats som slaktredskap, möjligen i kombination med bearbetning av ben/horn.

Slutsats

Flintorna från de olika kontexterna inom fornlämning RAÄ 204, Skrea Sn, lämpar sig väl för fördjupade slitspårsstudier. Både råmaterialet, sydvästkandinavisk flinta av god kvalitet, och den ringa postdepositionella påverkan på mikrostrukturen möjliggör både lokalisering och bestämning av kontaktmaterial.

Bilaga 7

Profilritningar

Förteckning över profiler, grävnheter och rutor

Profil C2097: Beskriver lagerförhållanden vid fynd från gropkeramisk tid. Tilliggande ruta R2075 ej beskriven då profilen låg bredvid.

Profil 100142: Beskriver grävnheten G2286 som är grävd genom en förmodad hyddbotten.

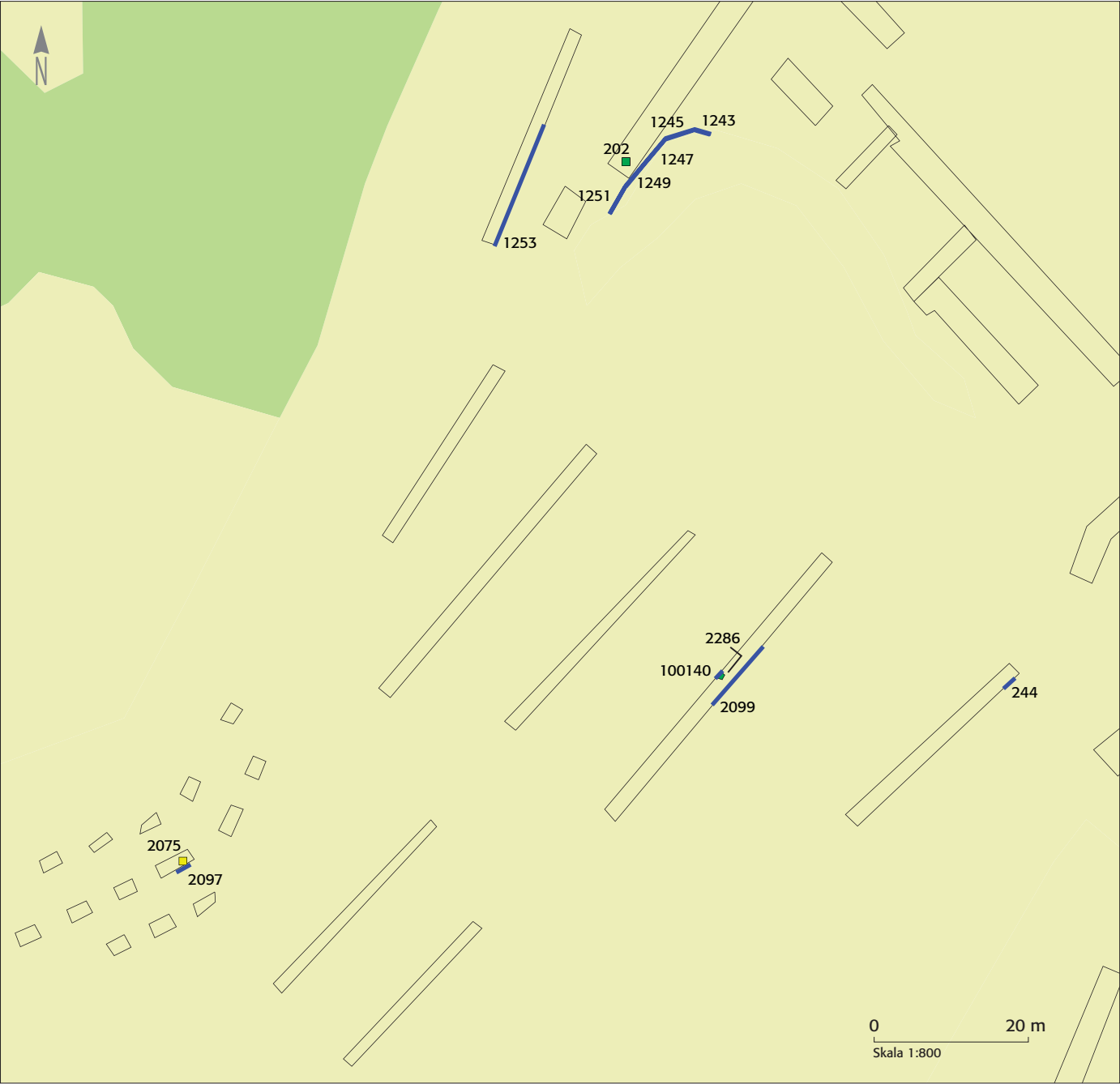
Profil 2099: Beskriver lagerföljden i sluttningen ner mot hyddbotten.

Profil 244: Beskriver lagerföljden i sluttningen invid kulverterad bäck.

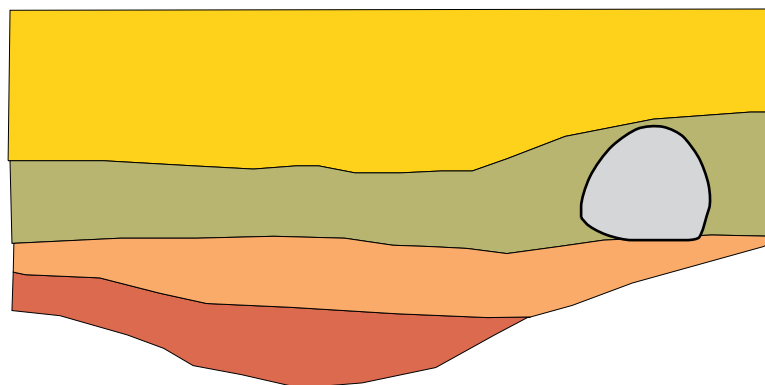
Profil 1251, 1249, 1247, 1245, 1243. Samlingsnamn 100139. Beskriver kanten av grustaget mot väst och norr.

Ruta 202: Lagerföljden genom fyndförande matjordslager

Profil 1253: Beskriver Lagerföljden i det norra delen av området.

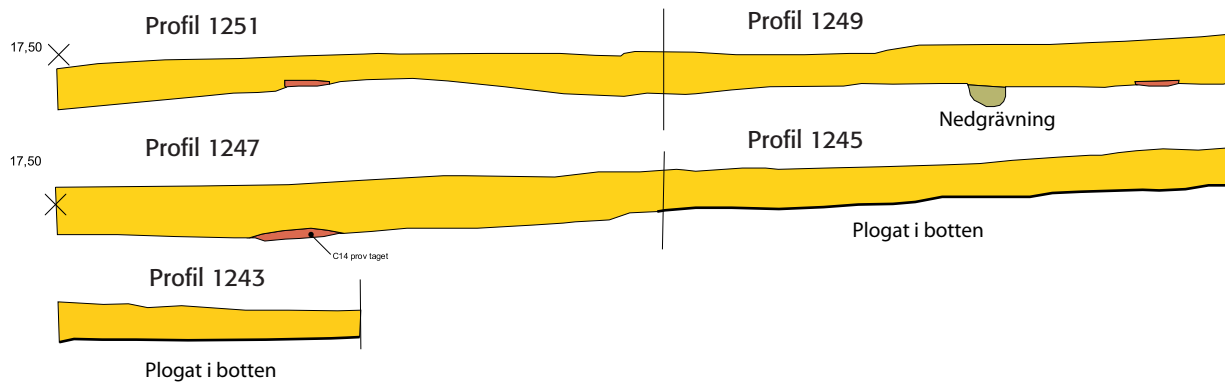

C244

- Sten
- Grått grus
- Matjord
- Svart torv med inslag av grus
- Torv med inslag av kärrväxter

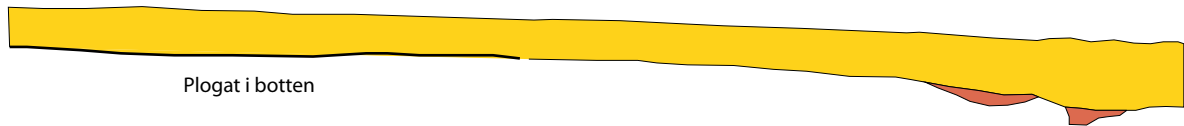
0 1 m
Skala 1:20

- Hård , svart grusig sand
- Matjord
- Nedgrävning

0 2 m
Skala 1:50

Profil 1253

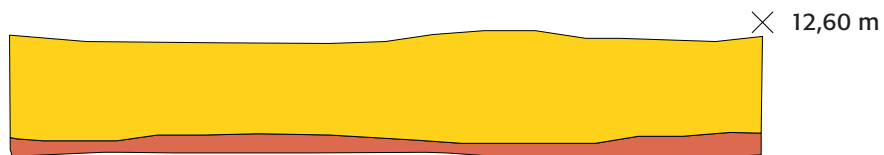
Mot SO

Grå sand med sten
Matjord

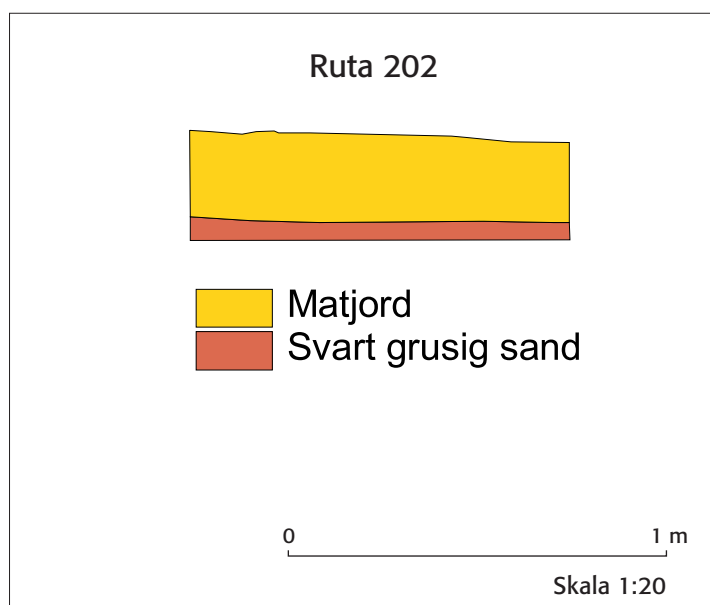
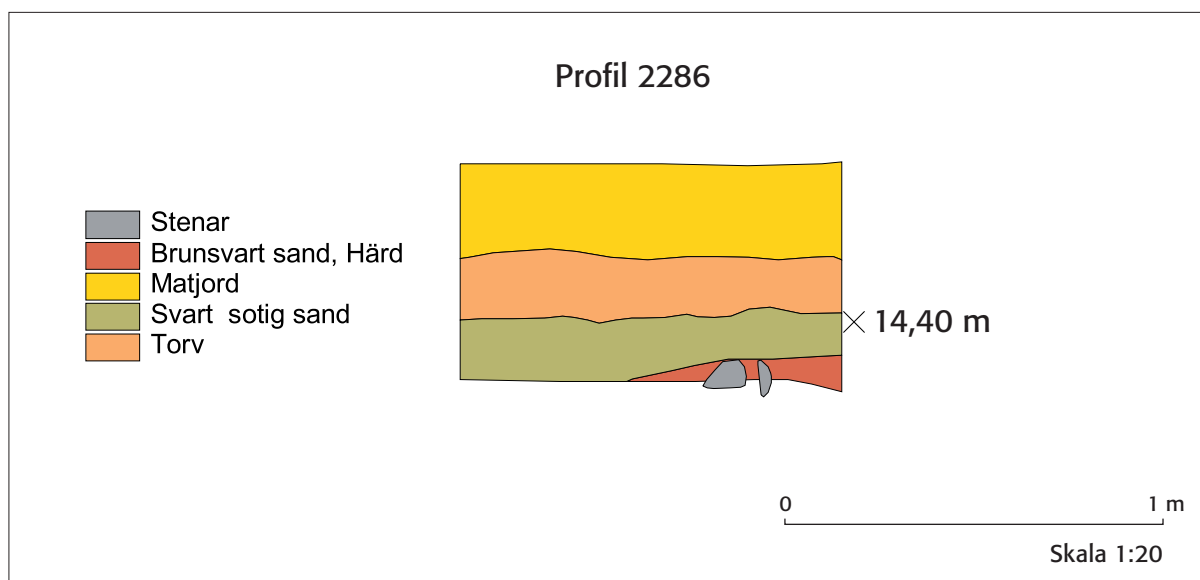
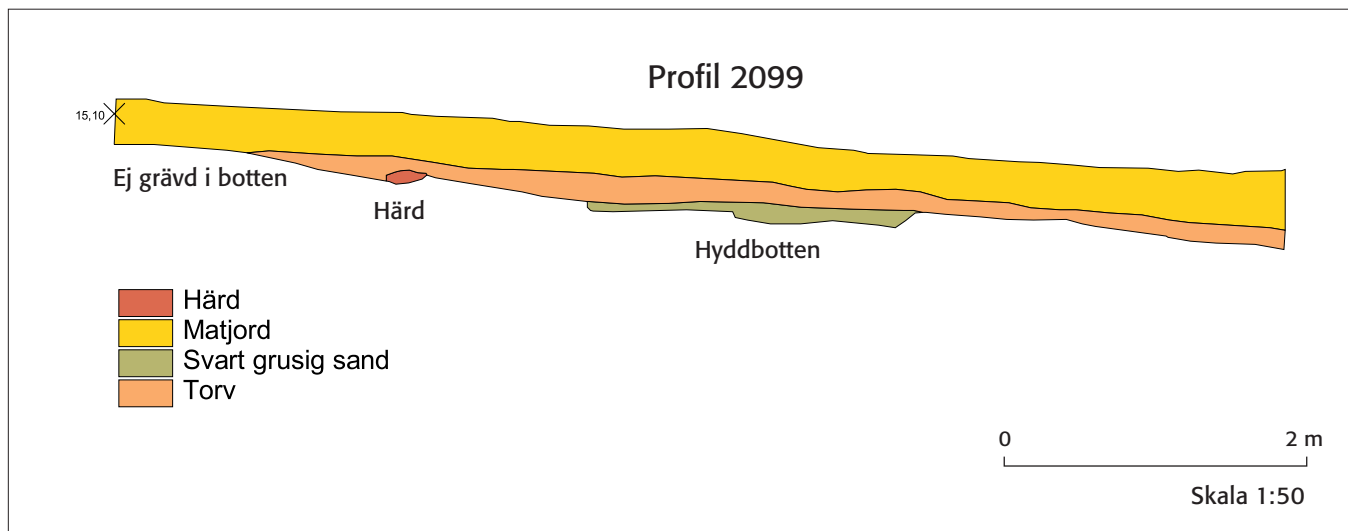
0 2 m
Skala 1:50

Profil 2097

Grått sandlager
Matjord

0 1 m
Skala 1:20

Bilaga 8

Ritningsförteckning, Ritningar

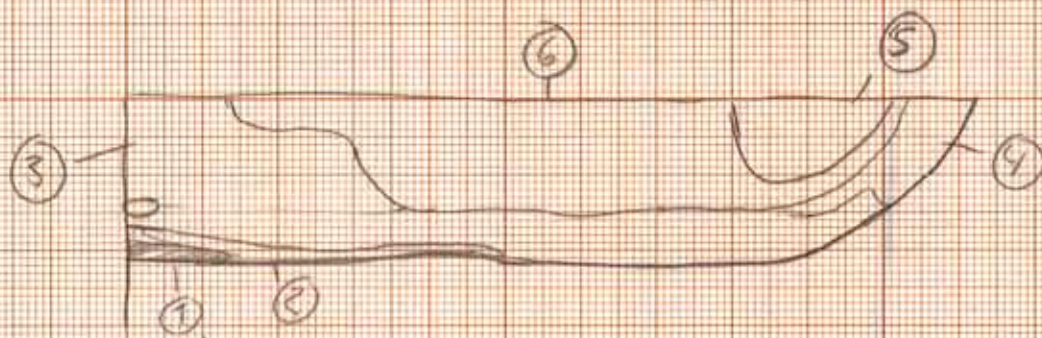
HMAK 4398

Halland
Skrea Socken
Skrea 8:5
RAÄ Skrea 204

Arkeologisk förundersökning 2012

Ritningsnr	Beskrivning	Skala
Hmak 4398:1	AG855, AG311, AG375, AG580	1:20
Hmak 4398:2	Profil C2097, C2286, C2099	1:20
Hmak 4398:3	Profil C1251, C1249, C1247, C1245, C1243, C1253, G1998, R202	1:20
Hmak 4398:4	Profil C244 samt okänd grop.	1:20

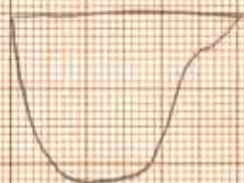
AG 855

- ① Brunt grus med jern utfällningar
- ② Gul sandig grus
- ③ Grå varvig svagt brun sand
- ④ Ljus gul sand
- ⑤ Grå brun sand
- ⑥ Grå svagt brun sand

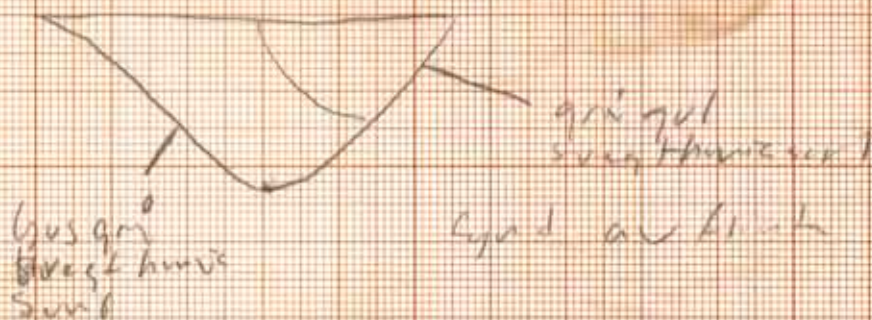
Grupper uppgrävd från gränsen

AG 580 Zucht stolphöl

1 Grå svagt brun sand

AG 311

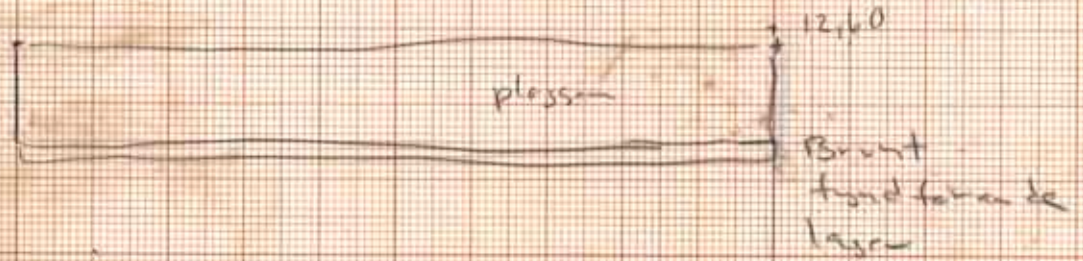

AG 375

Brun svart humus sand
 Sandvittet HV i stället
 Hela utlösningen är
 den kemiska påverkan

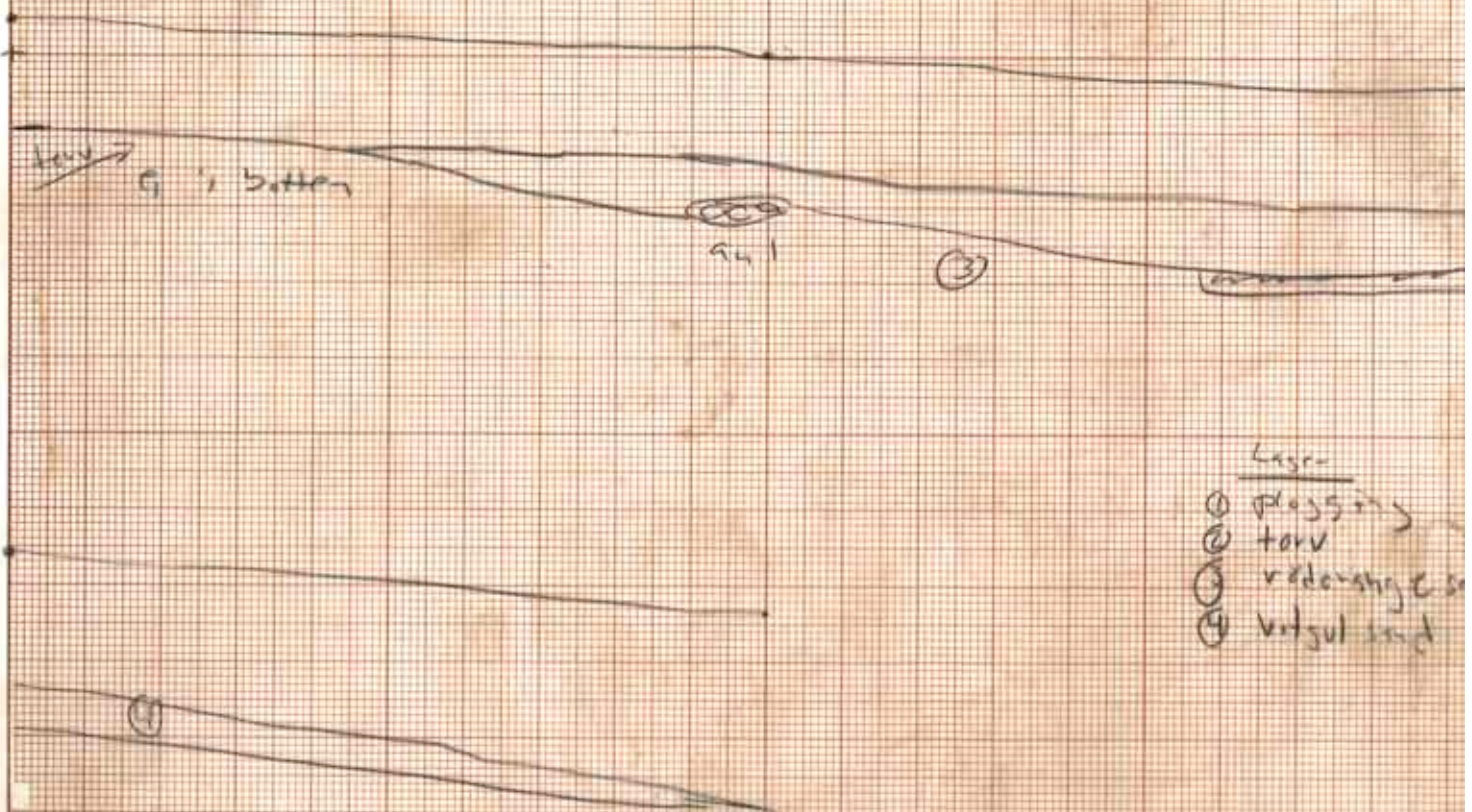
profil 2097 m S

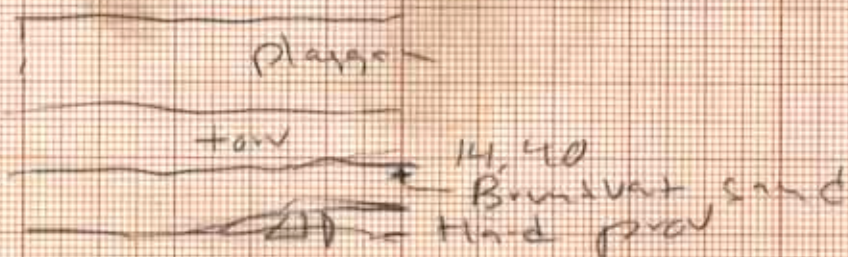
Fynden kommer i

profil 2099

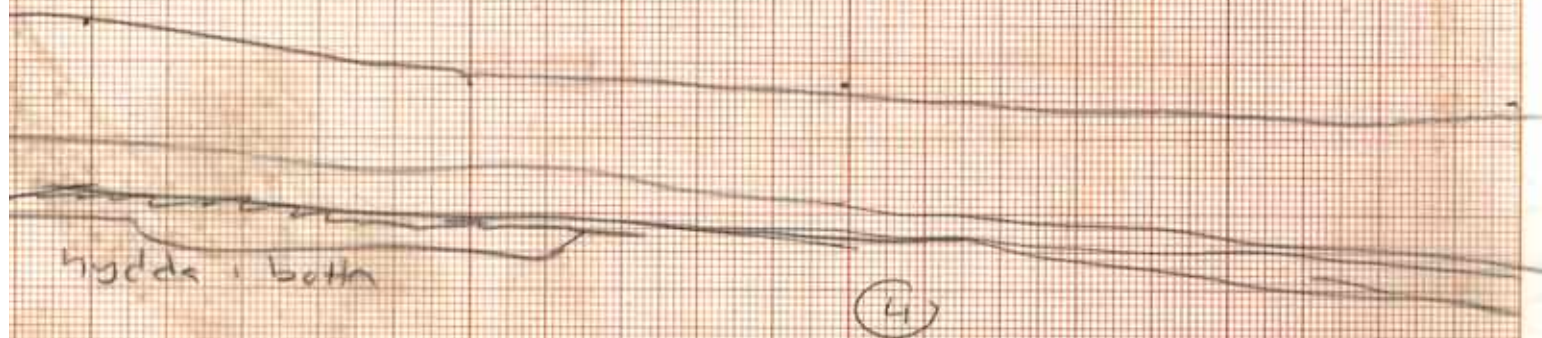
S.10

Profil 2286 m N i hydden

Hydden 10 cm djup, vilket m slagen finns
ej vallad riktigt m skärsten

I profilens längsriktning rannsades skarpt höghuset. Det framkom
då att det fanns en oval märktäring, sannolikt en hydda
Hydden och övriga anläggningar överlagrades av ett torvt
lager, möjligen tillbehålls bildad slumpev. Ytan verkar
intakt funder ligger jämle i anl. & spridda.

P. of 1251 m N

17.50

②
Herd

③

P1247

17.50

②
Herd Malva i prohl

P. 1243 m 0

R 202 - S

①

③

plosad i bottem,

P. of 1255

17.5

⑤

12.00

plosker 1. d

Gage

Fluv

12.00

plosker 2. d

P 1249

helt

P 1245

plöjad i botten

Ruta gränd kassant i stuv.
homogen fallning några enstaka smulor vid
gals ned till en osten över botten. Några antydningar till
plöjor i botten.

Lager

- ① Brunsvart grus/sand
- ② svart grus sand.
- ③ Brunorange sand

- ④ Orangevit
smulor bl
sand.
ströskivla

- ⑤ Brunsvart sand

1245

⑤

- ③ Brunsvart sand

- ⑤ Grå sand
i sten

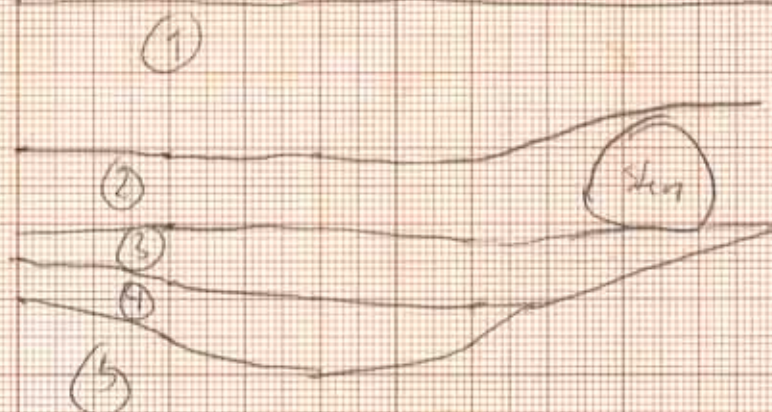
+ depi
enst flint i plan
mkt otydlig
orangevit sand
Mått

16.7.76
9/2

Grop
Buitant sand

C 244

- ① muddigt
- ② svart humus torr med inslag av grus
- ③ grå grus
- ④ torr med betruskler
- ⑤ Rött grus

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

Fax: 035-19 26 26 | E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se